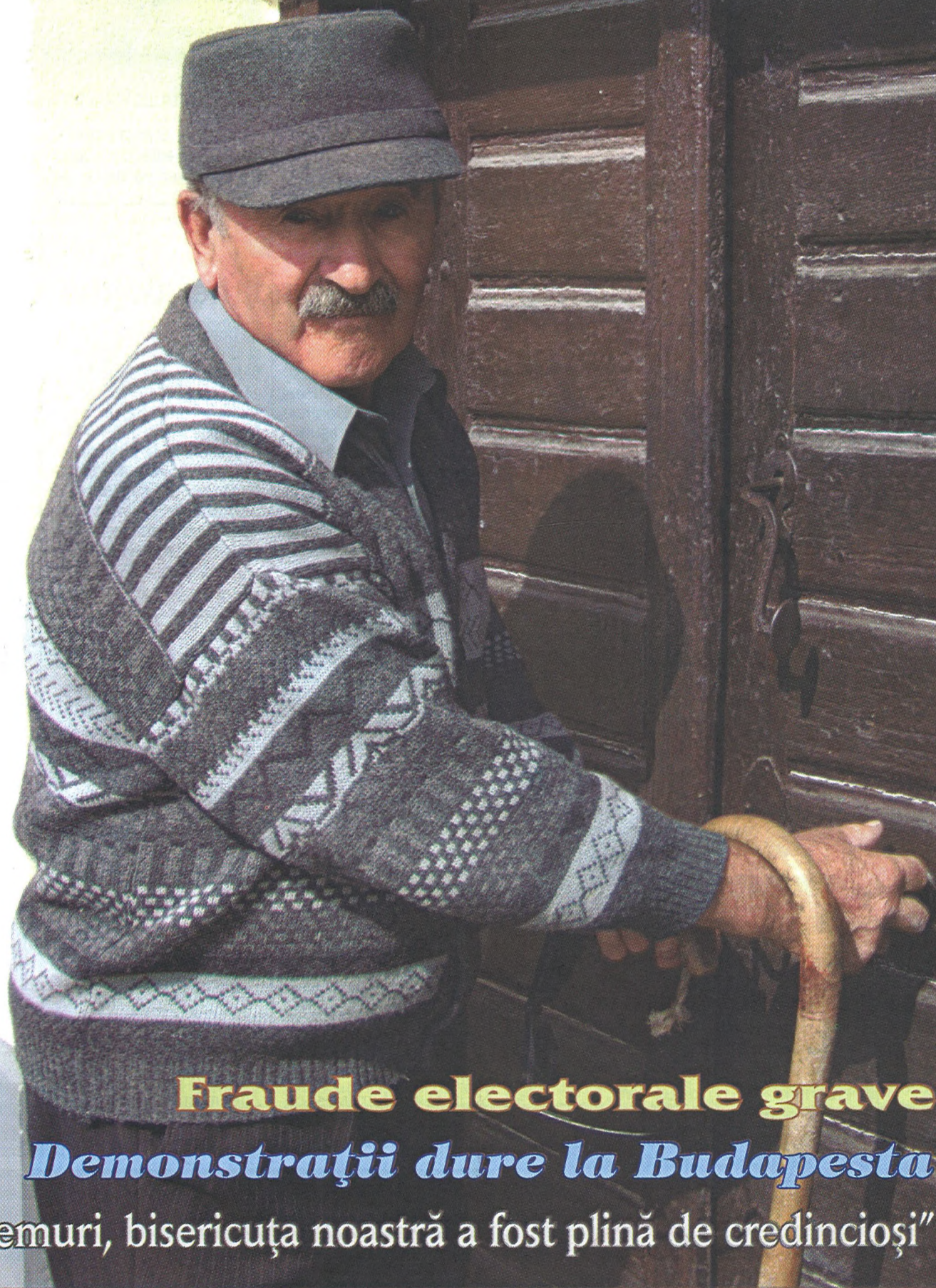

VINERI • 22 SEPTEMBRIE 2006 • ANUL LVI NR. 38

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

5068

Fraude electorale grave

Demonstrații dure la Budapesta

„Pe vremuri, biserica noastră a fost plină de credincioși”

CALENDAR ORTODOX

25 septembrie, luni – Cuv.Eufrosina; Cuv.Pafnutie Egipteanul; Sf.Serghe de la Radonej
26 septembrie, marți – † Mutarea Sf.Apostol și Evanghelist Ioan; Sf.Muceniță Hira
27 septembrie, miercuri – †) Sf.Ierarh Martir Antim Ivireanul; Sf.Mucenici Calistrat și Epiharia
28 septembrie, joi – † Cuv.Hariton Mărturisitorul;
29 septembrie, vineri – Cuv.Chiriack Sihastrul; Sf.Mucenici: Gudelia, Trifon și Petronia
30 septembrie, sâmbătă – Sf.Sfințit Mucenic Grigorie Luminătorul, Episcopul Armeniei; Sf.Mucenici Ripsimia și Gaiani
1 septembrie, duminică – † Acoperământul Maicii Domnului; Sf.Apostol Anania; Cuv.Roman Melodul

AGENDĂ

25 septembrie

1913 – s-a născut Maria Tănase, celebră cântăreață de muzică populară românească.

26 septembrie

1945 – s-a stins din viață, la New York, compozitorul Bartók Béla.

27 septembrie

1952 – s-a născut, la Brașov, cosmonautul Dumitru Dorin Prunariu.

28 septembrie

1654 – s-a stins din viață Matei Basarab, domn al Țării Românești.

1876 – s-a stins din viață Costache Negri, publicist și participant activ la Revoluția română de la 1848.

29 septembrie

1812 – s-a născut Eudoxiu Hurmuzaki, istoric român, membru al Academiei Române.

1888 – s-a născut lingvistul și filologul Iorgu Iordan, membru al Academiei Române.

30 septembrie

1784 – Gheorghe Șincai a fost confirmat ca director al școlilor naționale din Transilvania.

1 octombrie

1861 – a trecut în veșnicie, la București, Moise Nicoară.

Decalogul
minoritarului

1. Înțelege că Dumnezeu a binevoit așa pentru tine.
2. Să nu-ți pierzi identitatea.
3. Să nu-ți uiți limba.
4. Nu te lăsa umilit.
5. Nu-i lăsa pe alții să hotărască în numele și în locul tău.
6. Cinstește memoria înaintașilor.
7. Învață-i pe urmașii tăi să-și prețuiască moștenirea.
8. Rezistă tuturor presiunilor asimilatoare.
9. Integrează-te în propria cultură.
10. Fii demn și te vor aprecia și ceilalți.

Chitighaz

De ce vă bateți joc de el?

În cadrul Zilelor Chitighazului a fost dezvelită o placă memorială a muzicanțului Petru Purece.

Ne întrebăm dacă oare toți cei care vor trece de acum înainte pe lângă Casa de cultură din Chitighaz vor ști cine a fost Petru Purece? Oare nu merita acest om inimos, acest muzicant însoțit, bun cunoscător al datinilor și obiceiurilor strămoșești să se scrie pe placă cine a fost el de fapt?

De ce ne este mai ușor să ne lăudăm pe noi înșine?

Văzând această placă, credem că este justă întrebarea: de ce vă bateți joc

de memoria lui bace Petre, ridicându-vă singuri în slăvi?

A.L.C.

Izvoru Mureșului

Ședința Fundației Gojdu

Reprezentanța Fundației private Gojdu, întrunită în ședință de lucru pe 19 septembrie, la Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” din Izvoru Mureșului, cere statului român să pună în aplicare prevederile Acordului bilateral din 1937, dintre statul român și statul ungar, prin care statul român este obligat ca în termen de 30 de zile să obțină din partea statu-

lui ungar patrimoniul Gojdu și să-l predea Fundației Private Gojdu – se accentuează într-un comunicat remis redacției noastre de către Biroul de Presă al Arhiepiscopiei Clujului. Același comunicat mai arată: Fundația Gojdu (cu sediul la Sibiu) nu a recunoscut niciodată și nu recunoaște existența Fundației publice ungaro-române Gojdu.

E. I.

Bățania

Comerorare Lucian Magdu

În ziua de 17 septembrie am participat la un eveniment impresionant în satul meu natal. Fundația „Lucian Magdu” din Bățania a aniversat din nou persoana a cărui nume îl poartă fundația și care, în luna aprilie a anului viitor, ar împlini 70 de ani.

Alături de amintirile personale, mi-a făcut plăcere să văd cum românii, ungurii și sârbii au venit să-și manifeste respectul la placa memorială a fratelui meu.

Țin să mulțumesc și pe această cale președintelui Fundației, dr. Vasile Bo-

drojan, care nu a precupețit nici un efort pentru organizarea programului și părintelui Ilie Ciocan pentru cuvintele rostite în amintirea lui Lucian. Părintele Ciocan a accentuat în cuvântarea sa cât de important este ca urmașii să aprecieze și să păstreze valorile adevărate.

Vreau să-mi exprim mulțumirea pentru toți susținătorii, oficialități și persoane particulare pentru sprijinul acordat în orice fel în scopul organizării acestei Zile memoriale „Lucian Magdu” dintr-o zi frumoasă de toamnă. Delia Magdu

Micherechi

„Vine Cluju’ pe la noi!”

Toți cei care vor urmări duminică, 24 septembrie, de la ora 16.00 (ora Ungariei), emisiunea regională din Cluj a postului de televiziune TVR1, vor putea evoca momentele programului folcloric din cadrul Festivalului Castraveților din Micherechi, când a avut loc un spectacol oferit de TVR Cluj, cu titlul „Vine Cluju’ pe la noi!” Emisiunea lui Sergiu Vitalian Vaida, dedicată în întregime festivalului micherechenilor, va duce vestea acestui sat în toată Transilvania. E. I.

Mulțumiri

Conducerea Fundației „Lucian Magdu” din Bățania mulțumește și pe această cale Fundației Publice „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria” pentru sprijinul acordat în scopul organizării zilei comemorative Lucian Magdu, care a avut loc în data de 17 septembrie, la Bățania.

Încheierea ediției:
marți, ora 18.00

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Ioan Nemeș din Vecheder
(Foto: Rita Pățaș)

Fraude electorale grave

Comisarul parlamentar al drepturilor minorităților consideră fraude electorale grave acele cazuri în care candidații la alegerile minoritare au dat declarații false pentru comisiile electorale. *Kaltenbach Jenő* a fost intervievat în emisiunea Televiziunii Maghiare, *Együtt*, difuzată la 14 septembrie 2006.

La alegerile pentru autoguvernările de minoritate din 1 octombrie 2006 vor putea candida persoanele care au fost desemnate de diferitele organizații civile. Fiecare candidat a trebuit să completeze o fișă în care a declarat dacă cunoaște sau ba limba și cultura minorității pe care dorește să o reprezinte, precum și dacă a fost sau ba mai devreme deputatul altei minorități. Aceste declarații sunt publice și au menirea ca alegătorul să fie în clar cu aceste informații importante pentru alegeri.

Printre candidații pentru autoguvernările românești se știe despre trei persoane care mai devreme au fost deputați la țigani. *Szávuj József* la Szendrő (candidat al Asociației Române din Budapesta – ARB), *Gheorghe Santău* la Leucușhaz (candidatul Asociației pe Țară pentru Reprezentarea Intereselor Românilor din Ungaria – AȚRIRU) și *Papp Zoltán* la Budapesta, sectorul XIV (desemnată fiind de Uniunea Democratică Maghiaro-Română – UDMR). Dintre ei trei, Szávuj József și Gheorghe Santău au dat o declarație falsă că mai devreme nu au făcut parte din autoguvernări ale altor minorități, când pentru comisiile electorale locale stau la dispoziție toate acele documente care atestă univoc că între 1994 și 1998 au fost deputați țigani. Papp Zoltán a declarat că mai devreme a fost deputat la altă minoritate (între anii 1995 și 1998 la țigani).

Tot despre declarațiile candidaților români s-a găsit în mai multe locuri că nu au spus adevărul când a trebuit să dea în scris, oficial, dacă vorbesc sau ba limba română. La Budapesta, în sectorul XI, toți cei 15 candidați pentru autoguvernarea românească au declarat că știu limba română. În schimb, sunt dovezi obiective că mai mulți dintre ei, precum *Ambrózy Veréb Erzsébet* sau *Bede-Ambróczy Krisztina Gabriella* (candidați AȚRIRU) nu vorbesc limba română.

În aceeași emisiune televizată s-a vorbit și despre răspunderea organizațiilor civile, care au avut dreptul de a desemna candidații. „Aceste asociații, împreună cu persoanele în cauză, au răspunderea comună în respectarea sau încălcarea legilor electorale”, a spus Kaltenbach Jenő.

Persoanele care au dat declarații false la Szendrő sunt candidații Asociației Române din Budapesta (Budapesti Román Egyesület) condusă de *Vasile Roxin*. În fruntea Uniunii Democratice Maghiaro-Române (Magyar-Román Demokratikus Szövetség) se află acel *Papp Zoltán* care este totodată și președintele Uniunii de Apărarea Intereselor Familiilor Țigănești din Ungaria (Magyarországi Cigány-családok Érdekvédelmi Szövetsége), organizațiile sale având candidați la alegeri atât la români cât și la țigani.

Cei mai mulți candidați la alegerile pentru autoguvernările românești îi are o organizație despre care nu se știe aproape nimic. Este vorba despre Asociația pe Țară pentru Reprezentarea Intereselor Românilor din Ungaria (Magyarországi Románok Országos Érdekképviseleti Egyesülete). Organizația a devenit persoană juridică în noiembrie 2005, în ultima clipă când a mai putut fi înregistrată la tribunal vreo asociație civilă, care prin adoptarea de către Parlamentul de la Budapesta a modificării legii electorale a obținut dreptul la desemnarea candidaților pentru alegerile minoritare. Președintele AȚRIRU este *Gheorghe Gulyás*, primarul Chitighazului, vicepreședintele Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU), vicepreședintele AȚRIRU fiind *Traian Cresta*, președintele AȚRU. Despre alți membri ai asociației nu se știe, precum nici despre vreo activitate, acțiune concretă organizată de aceasta. Asociația a apărut în public doar din mai 2006, în perioada organizării autoguvernărilor românești. AȚRIRU are pentru alegerile din 1 octombrie 2006, în 35 de localități, în total 183 de candidați.

Ștefan Frățean

Chitighazul, un sat vândut

Românii din Ungaria au o singură casă-muzeu. Din păcate doar una singură, pentru că ușor ne-am putea închipui o astfel de casă și la Jula, la Miche-rechi, la Otlaca, sau în Bihor, de exemplu la Veched sau la Bedeu. Nu este exagerată această idee, dacă ne gândim că alte minorități din această țară cât de bine își îngrijesc patrimoniul strămoșesc. Până când slovacii sau nemții au o rețea întreagă de astfel de case, românii dispun de o singură casă-muzeu. De ceva timp, însă, au apărut multe semne de întrebare în jurul acesteia: A vândut primăria din Chitighaz acest muzeu? Cum a putut fi vândută casa-muzeu când ea n-a fost scoasă la licitație (așa cum prevede legea)? Cine este acum proprietarul casei? Primarul Guiaș a vândut casa vicepreședintelui Guiaș? Mutarea banilor dintr-un buzunar într-altul se numește autonomie culturală? Cui folosește cheltuirea banilor statului, adică ai noștri, pentru a cumpăra ceva ce era al românilor din Chitighaz (deci, din Ungaria) spre a fi dăruit tot românilor din Ungaria. Parcă tot românii au inventat expresia „a-ți fura singur căciula”?

Problema casei-muzeu bântuie prin Chitighaz deja de vreo trei ani. Acum, când se pare că aceasta a fost vândută Autoguvernării pe Țară a Românilor din Un-

garia (AȚRU), întrebările din jurul acestei probleme nu au dispărut.

Să depănăm evenimentele din trecut, legate de imobilul de pe strada Kossuth

nr. 68. În ziua de 14 noiembrie 2003, la propunerea primarului *Gheorghe Guiaș*, consiliul local din Chitighaz și-a dat consimțământul cu unanimitate de voturi pentru vânzarea casei-muzeu la un preț de 25 milioane + TVA și i-a dat primarului autorizația de a semna contractul de vânzare-cumpărare.

Cresta și Guiaș, mână-n mână

În dosul acestei tranzacții era înțelegerea dintre președintele AȚRU, *Traian Cresta* și vicepreședintele *Gheorghe Guiaș*, ca Autoguvernarea pe Țară să solicite de la Oficiul pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria (OMNEU) suma în discuție cu scopul ca AȚRU să primească dreptul la administrarea unei noi instituții – casa-muzeu din Chitighaz.

(Continuare în pag. a 5-a)

Alegerile sunt în pericol

Ombudsmanul pentru drepturile minorităților *Kaltenbach Jenő* a răspuns printr-o scrisoare, la începutul acestei săptămâni, Coaliției Românilor din Ungaria și Asociației Femeilor Ortodoxe Române din Capitală la petiția comună în care aceste asociații și-au manifestat îngrijorarea față de acele persoane care nu aparțin comunității românești, dar la alegerile minoritare candidează ca români.

Referitor la apariția, în Budapesta, a numeroșilor candidați necunoscuți, sprijiniți de Uniunea Democratică Maghiaro-Română, condusă de *Papp Zoltán*, în scrisoare se arată:

„Sunt de acord cu Dumneavoastră în privința faptului că din cauza unor astfel de fenomene este în pericol desfășurarea constituțională

a alegerilor de minoritate. Noua legislație a fost adoptată de Parlament tocmai pentru stoparea abuzurilor electorale, însă aceste reguli nu sunt capabile să filtreze votanții și candidații «pseudo-minoritari».

Precum am semnalat deja și în cursul elaborării legii, convingerea mea este că dreptul la identitate nu este

doar un drept individual ci este și un drept colectiv, astfel pentru comunitățile minoritare trebuie asigurată posibilitatea de a se opune contra acelor care, cu intenții de abuz, încearcă să înființeze autoguvernări care nu corespund identității lor adevărate.” Kaltenbach Jenő mai subliniază: „Pe baza semnalelor, plângerilor sosite pe adresa mea în ultimele săptămâni se poate constata: nici pe mai departe nu există garanțiile juridice necesare pentru ca la alegerile de autoguvernări minoritare să participe doar membrii comunităților în cauză.

(Continuare în pag. a 5-a)

Demonstrații dure la Budapesta

Sute de persoane s-au adunat luni noaptea, 18 pe 19 septembrie, în centrul Budapestei, pentru a cere demisia primului ministru **Gyurcsány Ferenc**. Forțele de ordine au folosit bastoane de cauciuc și tunuri cu apă împotriva demonstranților. Mai multe automobile au fost incendiate. După câteva ore, poliția s-a retras, ceea ce a permis protestatarilor să pătrundă în sediul televiziunii publice, trecând acolo la acte de vandalism. Marți, premierul Gyurcsány a anunțat că nu are de gând să dea înapoi.

Budapesta își revine după cele mai violente proteste din perioada post-comunistă. Premierul Gyurcsány Ferenc a comunicat marți că va rămâne la putere, cu toate că atât demonstrații, cât și opoziția îi cer demisia. Potrivit agenției de presă MTI, șeful executivului de la Budapesta a solicitat polițiștilor să folosească toate mijloacele pentru a restabili ordinea. Gyurcsány consideră că libertatea de expresie nu autorizează violența.

Protestele, declanșate de minciunile admise de guvern în campania electorală, au fost cele mai violente care au avut loc în capitala Ungariei de la căderea comunismului.

Noaptea groazei

În cursul nopții de luni, la Budapesta au izbucnit confruntări violente între protestatarii care cereau demisia premierului Gyurcsány Ferenc și poliția ungară. Demonstranții furioși au pătruns în clădirea Televiziunii Maghiare și au dat foc unor spații din interior.

Superiori numeric, protestatarii au fost foarte greu de stăpânit de către forțele de ordine, care au reușit să controleze situația de la televiziunea publică abia în jurul orei 3.00.

Polițiști de pe întregul teritoriu al Ungariei au fost mobilizați pentru a ajuta la menținerea sub control a manifestațiilor din capitala ungară.

Protestele au fost provocate de declarațiile premierului Gyurcsány, care a recunoscut că a mințit în ceea ce privește realizările guvernului său în campania electorală, înaintea alegerilor legislative din aprilie. Aceste declarații făcute de șeful executivului de la Budapesta, într-un discurs înregistrat adresat membrilor Partidului Socialist, au ajuns în presă. Gyurcsány a declarat că

tot ce a făcut guvernul său a fost să rămână la putere.

Manifestanții au aruncat cu sticle și pietre de caldarâm către polițiști. Forțele de ordine au ripostat cu gaze lacrimogene, pentru a-i opri să pătrundă în clădirea televiziunii publice. Demonstranții strigau '56, în memoria revoluției maghiare din 1956, împotriva regimului de ocupație sovietic.

„Am mințit...”

Este pentru prima oară de la sfârșitul anilor '80 când Budapesta se confruntă cu astfel de incidente violente. Potrivit poliției, aproximativ 100 de oameni au fost răniți în confruntări. Imagini de la manifestație au fost transmise în direct de canalul comercial de televiziune Hír TV, apropiat opoziției de dreapta.

În timp ce Partidul Socialist și-a sprijinit premierul, care se confruntă cu cea mai gravă criză de la venirea sa la putere, în 2004, președintele Ungariei, **Sólyom László**, a declarat că Gyurcsány a generat o criză morală, iar partidele de opoziție sunt de părere că premierul ar trebui să plece.

Opinia publică din Ungaria este, în acest moment, divizată. 47% dintre cetățeni consideră că premierul Gyurcsány ar trebui să rămână la putere, în timp ce

43% cred că acesta ar trebui să se retragă. După căderea comunismului în 1989, actualul guvern este singurul care a rămas la putere pentru un al doilea mandat consecutiv.

Scandalul s-a declanșat în urmă cu două zile, când presa de la Budapesta a dat publicității o înregistrare compromițătoare, în care premierul Gyurcsány Ferenc descrie modul lamentabil în care a fost condusă țara în perioada 2002–2006.

Această înregistrare audio, care cuprinde și cuvinte ce nu pot fi reproduse, a fost difuzată de televiziunile și radiourile maghiare. Ea cuprinde un fragment de discurs al premierului de la o întâlnire din 26 mai 2006 a Partidului Socialist Maghiar. Printre altele, Gyurcsány a vorbit membrilor din conducerea partidului despre modul în care guvernarea 2002–2006 a condus destinele Ungariei.

„În Europa, o asemenea prostie nu a mai făcut nici o țară. Este clar că am mințit în ultimii un an jumate, doi ani. Este clar că ceea ce am spus nu a fost adevărat. Dacă trebuie să dăm socoteală țării cu ceea ce am făcut în ultimii patru ani, atunci ce spunem?”, afirmă Gyurcsány Ferenc în înregistrare.

„Am câștigat responsabilitate și muncă”

Întâlnirea socialiștilor a avut loc la scurt timp după ce partidul câștigase alegerile generale din Ungaria, din aprilie anul acesta. Întrebat despre autenticitatea înregistrării, Gyurcsány a declarat:

„Există momente când pe om îl ia valul!”

Coaliția de centru-stânga la legislativele din Ungaria a înregistrat, în aprilie, o victorie istorică. Blocul politic format de socialiști și liberali, în frunte cu premierul Gyurcsány, a câștigat alegerile cu un avans confortabil față de reprezentanții dreptei. Succesul din aprilie al coaliției conduse de Gyurcsány a fost cu atât mai răsunător, cu cât a fost pentru prima oară din 1990 când un guvern din Ungaria a câștigat al doilea mandat consecutiv.

În timpul sărbătoririi victoriei, Gyurcsány l-a citat pe liderul american John Kennedy și i-a invitat pe cetățeni să muncească pentru binele țării. „Important nu este să se știe ce poate face Ungaria pentru voi, ci ce putem noi să dăm națiunii”, a spus liderul coaliției de stânga, parafrazându-l pe președintele american.

„Ceea ce noi am câștigat, nu este puterea, ci responsabilitatea și munca”, a adăugat Gyurcsány. În timpul campaniei electorale, actualul premier de la Budapesta s-a angajat să apere pacea și securitatea concetățenilor săi și să îmbunătățească economia Ungariei.

Acțiune criminală

Protestele au continuat marți, dar fără incidente. Circa 200 de persoane s-au adunat în jurul prânzului în fața Parlamentului din Budapesta purtând un sicriu simbolic pentru a cere, fără incidente, demisia premierului Gyurcsány Ferenc. Manifestanții au aparținut partidului de extremă dreapta „Jobbik” (Mișcarea pentru o Ungarie mai bună).

„Evenimentele din cursul nopții de luni, la sediul Televiziunii Maghiare din Budapesta constituie o acțiune criminală”, a afirmat marți președintele Sólyom László. „Ceea ce s-a întâmplat constituie o acțiune criminală care nu poate fi justificată. Statul trebuie să folosească toate mijloacele pentru a-și proteja cetățenii și instituțiile împotriva unor astfel de acțiuni”, a adăugat el.

Premierul finlandez **Matti Vanhanen**, a cărui țară deține președinția prin rotație a Uniunii Europene, a calificat marți protestele antiguvernamentale din Ungaria drept o chestiune internă și a menționat că UE nu va lua nici o măsură în această privință, „cel puțin nu astăzi”.

E. Iova

Alegerile sunt în pericol

(Urmare din pag. a 3-a)

Tot mai tare se dovedește că – așa cum am atras atenția deja și la dezbaterile parlamentare – a fost o decizie greșită să se lase în grija birourilor electorale întocmirea listelor electorale minoritare. Notarii nu pot lua atitudine contra acelor care și-au cerut înscrierea pe liste în mod evident pentru a abuza de această situație. Cert este și faptul că mulți cetățeni minoritari nu și-au cerut înscrierea pe liste tocmai pentru că nu în fața membrilor comunității au trebuit să-și declare identitatea.

În scrisoare, ombudsmanul susține că „introducerea registrelor electorale minoritare a fost un pas necesar. Alături de procedurile corespunzătoare acestea pot fi singurele metode constituționale pentru reprimarea abuzurilor electorale. Pentru aceasta însă este nevoie ca, în viitor, înregistrările să nu se facă în mod «automat», ci originalitatea declarațiilor – adică identitatea adevărată a cetățeanului – să fie controlată cu implicarea comunității minoritare.”

Kaltenbach încheie: „În final, doresc să vă mulțumesc pentru că ați atras atenția opiniei publice asupra deficiențelor legislative.”

E. I.

Cenaclu cultural la Budapesta

Societatea Culturală a Românilor din Budapesta și Autogovernarea Românească din sectorul II organizează un cenaclu cultural-științific cu titlul „Cultură și învățământ românesc la Budapesta în secolul al XIX-lea”. În cadrul întâlnirii din 29 septembrie, vineri, se vor evoca trei aniversări: 185 de

ani de la nașterea politicianului și filologului Gheorghe Ioanovici, 180 de ani de la nașterea savantului și profesorului Alexandru Roman, 140 de ani de la nașterea avocatului și bibliofilului Iuliu Todorescu. Cenaclul va avea loc la Centrul Cultural Budavari (Splaiul Bem nr. 6), de la ora 16.30.

R. P.

Dumitru Prunariu în Ungaria

Institutul Cultural Român din Budapesta organizează marți, 26 septembrie, de la ora 18.00 manifestarea „25 de ani de la primul zbor cosmic al unui român”.

Invitatul întâlnirii va fi cosmonautul Dumitru Prunariu, președintele de onoare al Agenției Spațiale Române. În cadrul seratei va fi prezentat filmul pregătirilor de zbor și al celor 7 zile petrecute pe stația cosmică Salyut 6.

E. I.

Chitighazul, un sat vândut

(Urmare din pag. a 3-a)

Însă, OMNEU a pretins documente suplimentare pentru a argumenta motivul vânzării-cumpărării din bani publici a unui imobil dintr-un sat românesc pentru o altă instituție românească. OMNEU a mai pretins ca venitul primăriei din vânzarea casei-muzeu să fie cheltuit pentru scopuri culturale românești concrete din loc sau să se folosească pentru dezvoltarea școlii românești din Chitighaz. La acest aspect s-a referit chiar și ministrul Göncz Kinga, responsabilă atunci pentru problemele minorităților din Guvernul Ungariei, când, la 6 decembrie 2005, a făcut o vizită oficială la Chitighaz și a trecut și pe la școala românească. În urma vizitei ministrului s-au accelerat lucrurile. S-a remarcat și autogovernarea românească din loc. La ședința din 31 ianuarie 2006, consiliul deputaților români și-au exprimat acordul printr-o hotărâre luată cu unanimitate de voturi ca primăria să vândă casa-muzeu din loc pentru 15 milioane +TVA, iar venitul să-l folosească în așa fel ca printre beneficiari să se afle și românii din loc.

La ședința din 13 februarie 2006 a Consiliului local din Chitighaz, primarul îi determină pe consilieri să cadă de comun acord ca imobilul din str. Kossuth nr. 68 să fie vândut pentru un preț mult mai mic ca acum trei ani, la luarea primei decizii, când a fost vorba de peste 30 de milioane.

Birt peste osemintele strămoșilor

La o recentă ședință a Consiliului local din Chitighaz

cam la fel s-a decis și despre vânzarea lotului de pământ din fața casei parohiale ortodoxe de 1 ha 5302 m² (din care s-a decis vânzarea a 990 m²), la prețul de 1 milion de forinți + TVA. Nici vânzarea acestuia n-a fost scoasă la licitație. Se vorbește prin Chitighaz că cel care a cumpărat acest lot de pământ va construi acolo un birt și două WC-uri publice. Sătenii încă n-au uitat că pe vremuri, pe acel teritoriu a fost cimitirul vechi din jurul bisericii ortodoxe. Deci, sub pământul acela zac osemintele strămoșilor lor.

În afara tuturor legilor

Pe data de 17 mai a.c. s-a bătut palma pentru casa-muzeu și s-a bătut și „aldămașul” pe afacerea făcută. OMNEU, conform contractului de vânzare-cumpărare, a transferat banii în contul Autogovernării Românești pe Țară în două rate, și anume 9 milioane în luna iunie, iar alte 9 milioane în luna iulie 2006, ne-a informat directorul Ștefan Frățean. În contract s-a mai specificat că AȚRU trebuie să prezinte pentru OMNEU, până la data de 31 august, copia din cartea funciară pentru a atesta că imobilul casei-muzeu din Chitighaz a trecut în posesia Autogovernării pe Țară. Până pe data de 19 septembrie 2006 la OMNEU, însă, acest document n-a sosit.

Interesându-ne la Oficiul de Administrație Publică de la Bichișciaba despre aceste „afaceri” ale Primăriei din Chitighaz, am fost informați că atât vânzarea casei-muzeu, cât și a lotului de pământ a fost respinsă, deoa-

rece s-a procedat ilegal, iar deciziile consiliului local legate de vânzarea acestor imobile au trebuit retractate. Atât casa-muzeu, cât și porțiunea aceea de pământ trebuie publicate din nou pentru vânzare.

Bineînțeles, l-am întrebat pe președintele Traian Cresta, dacă AȚRU a transferat banii către primăria din Chitighaz pentru imobilul cumpărat. Din partea acestuia am primit un răspuns foarte nervos, din care a reieșit că AȚRU a transferat banii, dar să nu ne ocupăm noi cu ce spun alții, căci el cunoaște legea (sic!) și știe ce înseamnă autonomia culturală(!).

Și noi știm

Autonomie (în general) înseamnă că cineva (sau ceva) se administrează *independent*, se conduce după *principii proprii*, venite *din interior*, fără nici un amestec din afară.

La polul opus se află *centralizarea*, adică concentrarea puterii (sau a firelor care controlează puterea) în mâna unui grup de interese sau, mai grav, în mâna unui singur individ. Noi, cei trecuți prin regimul comunist, știm foarte bine ce înseamnă asta.

Deci, domnule Traian Cresta, încercările repetate de a prelua săptămânalul „Foaia românească”, de a acapara „Festivalul Gastronomic”, de a vă substitui Uniunii Culturale prin înființarea unui „pompos” Centru de Documentare și Informare și, mai nou, încercarea de a cumpăra casa-muzeu, sunt „autonomie culturală” sau pași spre o centralizare cu parfum de cazarmă?!

Anca Liana Crișan

„Na-ți-o ție, dă-mi-o mie”

Mi-aduc deseori aminte de farmecul anilor copilăriei, când, lipsiți fiind de trefisuri și computere, inventam fel de fel de jocuri cu care, ne dăstram de minune! Mulți dintre noi își aduc cu nostalgie aminte de „leapșa”, „lapte-gros”, „bambilici”, „popa-prostu”, „na-ți-o ție, dă-mi-o mie” și cine mai știe câte și mai câte! După zeci de ani, economia de piață prăvăliă brusc peste noi, ne-a învățat alte jocuri, precum cel al privatizării, sau șmecherii

legalizate la bursa de valori, categorisindu-ne după caz, în proști și descurcări. Am citit undeva că un descurcări, șmecher nevoie mare, vindea locuri de casă, n-o să ghiciți unde, pe Lună! În urma anunțului, o întreagă armată de fraieri s-a bulucit să nu scape așa chilipir! Din toată afacerea, descurcărițelul s-a ales cu o grămadă de „biștari” și câțiva ani de pușcărie, iar fraierii cu buzele umflate, făcând „pa-pa” banilor duși pe

apa sâmbetei! Stau și mă întreb: din tot circul vânzării casei-muzeu din Chitighaz cine și cu ce se va alege? Câte târguri s-or mai face, de câte ori vor mai bate palma și vor bea aldămașul cei în cauză și, nu în ultimul rând, pentru ce scopuri nobile se vor scurge cele câteva amărâte de milioane de forinți proveniți din jocul „na-ți-o ție, dă-mi-o mie”? Încurcate mai sunt căile Domnului, dar ițele contractelor-fantomă sunt și mai și! I. L.

www.mtv.hu

Ecranul Nostriu

VIZIONAȚI ECRANUL NOSTRU PE INTERNET!

Accesați pagina www.mtv.hu și alegeți din meniul din stânga: emisiuni de la A la Z (összes műsor A-Z). Dați un click pe Ecranul nostru și alegeți din arhiva programului în limba română. Cu câteva ore după emiterea în timp real a emisiunii, ea se poate urmări și online. Contăm pe atenția dumneavoastră!

Redacția Ecranul nostru

Doamne, Îți mulțumim pentru belșug!

„Cât pentru mine, fericirea mea este să mă apropiu de Dumnezeu: pe Dumnezeu Îl fac locul meu de adăpost, ca să povestesc toate lucrările Tale.”
(Psalmul 73:28)

Dumnezeu Și-a arătat nemărginita Lui bunătate și în anul acesta 2006, de aceea Îl vom lăuda în toată vremea. Dumnezeu este bun și bunătatea Lui este mai presus de ceruri. Psalmul 65, versetele 9, 10 și 11 spun: „Tu cercetezi pământul și-I dai belșug, îl umpli de bogății și de râuri dumnezeiești, pline cu apă. Tu le dai grâu, pa care iată cum faci să rodească: îi uzi brazdele, îi sfărâmi bulgării, îl moi cu ploaia, și-I binecuvințezi răsădul. Încununezi anul cu bunătați-le Tale, și pașii Tăi varsă belșugul.”

Pe 17 septembrie, Biserica Baptistă din Micherechi a avut o Zi de mulțumire, specială, în care L-am lău-

poezii copiii, tinerii, familiile tinere, fanfara și întreaga Biserică. Am fost deosebit de încurajați să avem alături de noi oaspeți din localitate care au răspuns la invitația rudelor și a prietenilor. O, ce bine este să-L lauzi pe Dumnezeu alături de cei dragi și să te bucuri în prezența Lui! Ne-am rugat și pentru cei care au trecut și poate trec acum prin încercări ca, Dumnezeu să le dea izbăvire.

Cuvântul a fost vestit de pastorul din loc, subsemnatul; dimineața din Matei 14: 13-21. Biblia ne spune că Isus după ce a văzut o gloată mare, I S-a făcut milă de ea și a vindecat pe cei bolnavi. Când s-a înserat, ucenicii I-au sugerat să meargă

pâini și cei doi pești nu vor fi suficienți nici măcar pentru câțiva dintre ei. Isus a poruncit să I se aducă și apoi s-a întâmplat ceva... a binecuvântat, a frânt și a dat. Există aici un principiu important care trebuie să-l luăm în considerare: A binecuvântat, a împărțit și s-a înmulțit. Când Dumnezeu te binecuvântează, imediat trebuie să te gândești să dai, iar Dumnezeu face ca să nu scadă, să nu se impuțineze, ci să se înmulțească. Au strâns douăsprezece coșuri pline la sfârșit și toți s-au săturat. Dumnezeu este un

puținează, ci se înmulțește.

Noi depindem în totali-

fac legământ cu Tine, pentru că nu vreau să mă bazez pe nimeni și nimic de-acum

dat pe Dumnezeu pentru binecuvântările pe care ni le-a dat până aici. În această zi au slujit prin cântări și

în satul vecin să cumpere de mâncare. Erau 5.000 de bărbați, femei și copii. Ucenicii erau convinși că cele cinci

Dumnezeu care aduce creștere, prosperitate, înmulțire. Aceasta este binecuvântarea. Chiar dacă dai, nu se îm-

tate de Domnul. El ne binecuvântează pentru că suntem copiii Lui, și trebuie să-I spunem: „Doamne,

înainte, doar pe Tine. Cuvântul Tău va fi pentru Mine de-ajuns.” Amin.

Pastor Teofil Tripo

Victoria Ilie

Aș vrea să-Ți mulțumesc

Aș vrea să-Ți mulțumesc pentru ce sunt
Că m-ai ținut în brațe cu răbdare,
că mi te-ai dat belșug de îndurare
Și m-ai păstrat în harul tău cel sfânt.

M-ai învățat prin nopți pustii să-Ți cânt;
Și-atunci când lovitura Ta mă doare,
S-aștept să vină ceasul de-alinare
Cu mila Ta mereu încurajând.

Aș vrea să-Ți mulțumesc că-Ți sunt copil
Eu, sufletul atâta de umil –
Eu, cel ce Ți-am greșit, te-am răstignit
Cu fiece cădere și rușine,
Căci Tu, Isuse, nu m-ai părăsit:
Te-ai ocupat cu dragoste de mine.

„Vrem să ne dăruim cu toată ființa noastră lucrării Domnului”

Mărturisirea noilor membri ai Oastei Domnului

— În cadrul Mitropoliei Ardealului, în anul 1923, preotul ortodox Iosif Trifa a înființat pentru prima dată Oastea Domnului, din încredințarea mitropolitului Nicolae Bălan, ocupându-se de această lucrare vreme de mai mulți ani, până când a decedat, în anul 1938. Lucrarea ei ca atare avea scopul de a ridica starea morală a țaranului român, a oamenilor în general, pentru că în perioada interbelică oamenii trăiau într-o stare morală decăzută. Biserica s-a îngrijit și astfel, prin această inițiativă, chiar în noaptea de Revelion, la cumpăna dintre ani, părintele Iosif Trifa a inițiat această lucrare. La început s-au organizat cu membrii mai puțini sub această „deviză”: Oastea Domnului sau Ostași ai lui Hristos. Deviza lor încă de la început era de a se păstra în biserică și a se numi ostași, iar formula de salut este „Slăvit să fie Domnul”. În comuna Micherechi, Oastea Domnului a ajuns în anul 1928, când parohia era păstorită de părintele Ioan Olah și încă de la început a avut destui aderenți. S-au constituit într-o grupare. Am putea să o numim chiar „Asociația Oastea Domnului”, poate că ar fi for-

Anul bisericesc începe la 1 septembrie, iar prima sărbătoare a acestuia este Nașterea Maicii Domnului, urmată de Înălțarea Sfintei Cruci. Între aceste două sărbători însemnate, în biserica ortodoxă din Micherechi a avut loc o mare sărbătoare duminică, 10 septembrie, unde după Sfânta Liturghie, cu binecuvântarea Preasfinției Sale PS Episcop Sofronie, zece membri ai Oastei Domnului, împărtășiți și cuminecați, au mărturisit credința Domnului. Aceștia au fost: *Ileana Ardelean, Maria Cioca, Florica Ianc, Florica Iovan,*

mula cea mai corectă și pe înțelesul tuturor, cu același scop de a-și perfecționa viața spirituală, adică de a se lepăda de greșeli, de păcate, de fapte rele. S-au organizat și au funcționat în case particulare, vreme de câteva decenii, apoi au funcționat în vechea casă parohială, în două camere, care au ajuns să fie neîncăpătoare, iar prin anii 1989–1990 s-a construit noua clădire a Oastei, căreia membrii îi spun „Adunarea Oastei Domnului”. Aceasta a fost sfințită de părintele *Pavel Ardelean* și acolo se ține programul ca atare. În fiecare duminică seara, timp de două ore și în fiecare marți seara au loc orele de rugăciune.

— *Cine sunt membrii Oastei Domnului și câți sunt aceștia?*

— Majoritatea sunt cei

Florica Martin, Andronica Rocsin, Ana Țârle, Teodor Ardelean și Iacob Șuta. Pentru ei și pentru întreaga comunitate această zi a însemnat o zi deosebită și o dată de neuitat. La eveniment au participat oaspeți din România, Moldova, de la Avram Iancu și Oradea, în frunte cu Dorel Sima. Au participat mulți credincioși, atât ai Bisericii Ortodoxe cât și ai celorlalte confesiuni din Micherechi. Despre înființarea și însemnătatea adunării Oastei Domnului am stat de vorbă cu părintele *Ioan Bun*, parohul bisericii din Micherechi.

chemare, alături de ceilalți credincioși de la alte confesiuni.

— *La orele de rugăciune sau la programele Oastei Domnului participă și credincioși care nu sunt membrii acestei adunări?*

— Participă și sunt chiar foarte mulți simpatizanți ai acestei adunări, care iau parte la majoritatea programelor ce se desfășoară la Oaste. În fiecare duminică sunt și credincioși care nu au făcut acest legământ, așa numiți simpatizanți. Le plac poeziile, cântările și programele și, în general, programele care se desfășoară aici.

— *Ce condiții trebuie să îndeplinească un credincios care dorește să fie membru al Oastei Domnului?*

— Este vorba în primul rând despre viața particulară a fiecăruia și despre o hotărâre pe care o ia, în sensul că omul dorește să-și îmbunătățească viața spirituală. Deci, principiul Oastei este ca omul să se lepede de faptele rele și de păcat, asta este practic ca o garanție pentru el. După un obicei, care nu putem preciza exact cine l-a adus în comunitatea noastră, de câteva decenii se îndeplinește următoarea formalitate: se face un fel de legământ ce constă din luarea unui angajament din partea membrilor respectivi. Credincioșii care doresc să devină membrii Oastei, au luat un model de la alte astfel de asociații din România, pentru că în Ungaria nu este Oastea Domnului decât la Micherechi. Și înainte vreme acest legământ se făcea în biserică

după Sf. Liturghie, unde se săvârșea un Te Deum, după care fiecare membru rostea după preot acest legământ, cu mâna pe steagul Oastei ca atare, pe Sfânta Evanghelie și pe Sfânta Cruce. Din acel moment li s-a făcut confirmarea categorică de viitor membru înrolat alături de ceilalți frați și surori, așa cum se adresează unii către ceilalți.

De când administrez parohia, am avut de trei ori astfel de evenimente. În urmă cu opt ani, cu șase ani și anul acesta, când a fost cu mult mai deosebită această lucrare pentru că zece membrii și-au depus jurământul odată. A fost o sărbătoare impresionantă și deosebit de frumoasă. Au participat foarte mulți credincioși, chiar și de la alte confesiuni, care au venit să vadă cum se procedează în biserica ortodoxă acest fapt, pentru a întări credința.

Deoarece din cei zece membri, care au mărturisit credința Domnului a făcut parte și o familie, soții *Ileana și Teodor Ardelean*, am stat puțin de vorbă cu dânsii.

— *De când participați la programele Adunării Oastei Domnului?*

Ileana Ardelean: — Eu particip de mai multă vreme la Oaste, că mama mea a fost mulți ani de zile membră a adunării, dar pe vremea aceea mergeam mai mult din curiozitate. La început am mers mai rar, dar a început să-mi lipsească dacă nu mergeam regulat și din momentul acela tot mai des am participat. Din anul 1989 particip regulat la Oaste, dar nu ca membră, ci doar așa din plăcere. În urmă cu câțiva ani am hotărât în inima mea că eu vreau să devin membră a acestei adunări dar, din mai multe motive, am tot amânat acest lucru.

(Continuare în pag. a 10-a)

Perechi

Alcătuiești 7 perechi dintre aceste 14 figuri.

Rezolvare:

Ana Crișan

Perechile logice sunt: 1 și 10, 2 și 11, 3 și 12, 4 și 14, 5 și 13, 6 și 7.

Ghicitori

Patru frați stau într-o casă
Și de ploaie nu le pasă!

(Nuca. Miezul de nucă)

Nu-i caisă, că-i roșcată

Și-are pielea plusată!

(Piersică)

Ban de aur colorat

Cu pene înconjurat

Îl puteți ghici îndată
Că are nume de fată!

(Margareta)

În grădina lui Pandele
E un pom plin cu măgele
La culoare-s roșii toate
Cu codițe-mperechiate!

(Cireșe)

În pădure

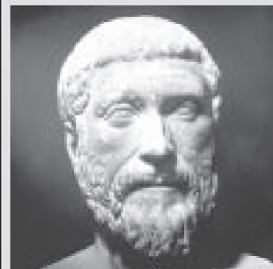
Ce animale se ascund în poză?

MARI GÂNDITORI AI LUMII

Diogene din Sinope 400–325 î.Hr.

*Poreclit „câinele” din
pricina stilului de viață
hoinar, Diogene a fost
descriș drept „un Socrate
smintit”*

Contemporan cu Aristotel, Diogene s-a îndepărtat cu totul prin stil și metodă de învățătura primită la Academia lui Platon. Diogene era o persoană carismatică și enigmatică, o adevărată inspirație pentru cinici, o școală a gândirii care respingea complicațiile și mașinațiile vieții civice. Rămâne de discutat dacă Diogene și-a scris vreodată opera, oricum, scrierile sale ar fi pierdute în acest caz. Însă inclinăm a crede că acest lucru ar fi fost în contradicție cu filosofia și stilul său de viață.

Diogene susținea un stil de viață simplu, evitând capcanele și distragerile vieții civice în favoarea supremației sinelui. A criticat în aceeași măsură teoriile metafizice și pretențiile intelectuale ale filosofilor. Diogene susținea că fericirea poate fi atinsă doar trăind „după legile naturii”, ceea ce însemna satisfacerea doar a celor mai elementare necesități ale corpului, prin cele mai simple metode posibile. Poreclit „câinele” din pricina stilului său de viață hoinar, se spune că Diogene a fost descriș de Platon drept „un Socrate smintit”. Își ducea traiul din cerșit, refuzând să îmbrace orice altceva decât cele mai simple haine și era renumit pentru imoralele sale „scene” publice – se pare că o dată s-a masturbat în fața unei mulțimi pentru a arăta cât de ușor pot fi satisfăcute dorințele sexuale.

Potrivit lui Diogene, supremația sinelui sau „automulțumirea” duce atât la fericire cât și la libertate, dar necesită exercițiu neîntrerupt și formare, în ciuda ispitelor. Filosofia sa intrinsigentă cere abandonarea tuturor proprietăților, avuțiilor, legăturilor familiale și a valorilor sociale pentru a minimiza distragerea pe care o exercită legăturile psihologice și afective „iluzorii”. Dar nu este suficientă evitarea acestora. Trebuie să existe și un atac succesiv la adresa societății pentru a-i elibera pe ceilalți, ca și o supunere voluntară în fața

Diogene, societatea s-ar prăbuși și ar fi imposibil din punct de vedere economic ca cineva să-și mai poată concentra atenția doar asupra sinelui său. Prin urmare, filosofia sa este elitistă – nu poate fi aplicată de către toată lumea.

Cinicii, filosofii care au călcat pe urmele lui Diogene, nu s-au simțit însă deloc deranjați de aceste critici. De menționat că termenul „cinic” avea atunci o conotație diferită de cea din prezent, provenind din termenul grecesc „Kyon”, însemnând „câine”, porecla atribuită lui Diogene. În Roma și Grecia antică, unde un curent al cinismului s-a bucurat de o scurtă popularitate, în jurul anului 1 d.Hr., termenul semnifică ceea ce înțelegem astăzi prin ascetism. Așadar, viziunea unei școli elitiste a cinicilor ar fi una simplistă. Popularitatea lor a coincis cu o perioadă de tulburări economice și frământări sociale. Ei afirmă că singurul lucru de o reală valoare – care nu consta în familie, prieteni, valori culturale sau bunuri materiale, ci în supremația sinelui – era singurul care nu putea fi luat oamenilor, în diferent de cât de nefericită putea fi soarta unora. Ca principiu filosofic general, această idee își are meritele sale și a influențat puternic filosofia stoică de mai tâziu.

„Nu mai mi-e rușine să vorbesc românește”

Născut într-o familie de români din Chitighaz, **Petru Crișan** mărturisește că niciodată nu i-a fost rușine de faptul că este român. Actualmente lucrează la calea ferată și, în același timp, este și student în anul întâi la Catedra de limba română a Facultății pedagogice din Szarvas.

– Limba română am învățat-o de mic, din casa părintească. Mai târziu am învățat la grădiniță și la școală, precum și la biserica baptistă, unde de aproximativ 11 ani cânt în fanfară. Cu toate că nu am făcut nici o școală de muzică mă descurc. Adevărat că am fost multă vreme instruit de **Gheorghe Moț** și de **Iosif Stan**, care s-au ocupat ani de-a rândul cu mine, dar îmi și place foarte mult să cânt în fanfară. Acum, din cauza serviciului de la calea ferată, nu pot frecventa regulat biserica, dar când sunt liber particip. Studiile le-am făcut la școala generală românească, iar diploma de bacalaureat am obținut-o la Liceul „N. Bălcescu” din Iula, unde am studiat timp de patru ani. Mai am un frate mai mare, **Ștefan Crișan**, care este medic neurolog la spitalul din Iula. El a terminat la Universitatea de medicină din București. Cu toate că am trăit tot timpul într-un mediu românesc și părinții au vorbit cu noi românește, eu nu am vorbit cu adevărat limba română doar de la o anumită vârstă, cu toate în liceu toți am știut vorbi românește, nu

am comunicat între noi în limba română. Spun o anumită vârstă, deoarece de vreo 5–6 ani vorbesc românește fără rețineri și nu mi-e rușine dacă eventual nu știu ceva. După terminarea liceului am mai făcut două cursuri prin oficiul de legislație a muncii. Un curs de funcționar de comerț exterior și un curs de funcționar român.

– Cum ai ajuns să lucrezi la calea ferată ca șef de tren?

– După terminarea școlii nu am avut prea multe oferte de muncă și la vârsta de 20 de ani nu am mai vrut să fiu o povară părinților. Așa că mi-am găsit de lucru la fabrica de cărămidă din Bichișciaba, unde după vreo două luni Iosif Stan, dirijorul fanfarei din Chitigaz, a aflat că la calea ferată angajează controlori. Prezentându-mă aici, cu toate că nu aveam pregătirea corespunzătoare, m-au angajat, iar acum se împlinesc al treilea an de când lucrez aici ca șef de tren. La început a fost greu să mă obișnuiesc cu programul de lucru, dar acum îmi place foarte mult ceea ce fac. Am făcut cursurile necesare care mi s-au ce-

rut, pentru că anual avem cursuri de pregătire și cred că acum m-aș obișnui greu dacă ar trebui să stau opt ore la un birou sau în fața computerului. Îmi place să călătoresc, să mă întâlnesc cu oamenii, să discut cu ei, să-i ajut la nevoie. Mă simt important în ceea ce fac, avem chiar responsabilități destul de mari în timpul serviciului, la pornirea trenului, în modul de tratare a călătorilor, deoarece avem de-a face cu fel și fel de oameni și cu toată lumea trebuie să încerci să fii amabil și drăguț. Dar iubesc ceea ce fac și cred că lucrul cel mai important este să fii amabil cu toată lumea.

– Faptul că știi românește te ajută în munca pe care o faci?

– Mă ajută de multe ori pe trenurile internaționale, mai ales pe cele care vin sau pleacă în România, cu toate că în ultimii ani circulă mai puțini români cu trenul, în satele apropiate de graniță mai vin totuși. Mă bucur dacă cineva nu se descurcă și-l pot ajuta și chiar sunt situații când mergem la Curtici și e bine că știu limba. Din punct de vedere profesional nu neapărat întotdeauna folosesc cunoștințele de limbă, pentru că în unele situații chiar nu e cazul, dar la nevoie vorbesc românește.

– Am înțeles că anul acesta te-ai înscris la facultatea pedagogică de învățători din Szarvas. Ce te-a determinat să te înscrii la această facultate?

– În primul rând am dorit mult să învăț ceva, deoarece această meserie pe care o am acum nu este potrivită pentru un familist. Deocamdată nu e cazul să mă gândesc la așa ceva pentru că sunt necăsătorit, dar în ziua de azi e mai bine dacă ai o diplomă, pentru că nu se știe niciodată unde ai nevoie de ea. S-ar putea ca odată cu obținerea diplomei să primesc chiar și aici la calea ferată o ofertă mai bună. Dar dacă va fi nevoie de mine pe undeva, aș dori să lucrez în domeniul. În al doilea rând, am ales facultatea din Szarvas pentru că aici este secție de fără frecvență și, în primul rând, de limba română. Aici am avut și norocul de a obține bursă de la stat, lucru de care nu se poate bucura oricine și astfel nu-mi rămâne decât să învăț.

– Care a fost prima ta impresie la primele consultații de anul acesta?

– De anul acesta se lucrează după un nou regim, astfel am avut cinci zile de consultații de dimineața până seara, lucru foarte obositor. În aceste

cinci zile am avut foarte multe materii și am sesizat că nu va fi un lucru ușor să fac față cerințelor, pe lângă munca pe care o fac, dar mă voi strădui și cred că merită.

– Deoarece ne aflăm înaintea alegerilor, permite-mi să te întreb dacă vei merge să votezi pentru autoguvernarea românească din Chitighaz?

– A fost pentru mine un lucru cu totul nou această formă de înscriere, de a te înregistra ca român, dacă vrei să ai drept de vot, deoarece eu întotdeauna m-am considerat român și nu mi-a fost rușine de asta, nu am considerat niciodată că ar fi un lucru negativ faptul că eu sunt român din Chitighaz. Deci, bineînțeles m-am depus fișa, m-am declarat de român, și eu, și familia mea. Până acum nu m-au interesat prea mult alegerile, dar anul acesta a fost pentru prima dată când, din unele motive, am luat în serios acest lucru. Sper ca la alegerile de la 1 octombrie să avem ocazia ca în autoguvernarea românească să alegem adevărați români, care își vorbesc limba, nu le este rușine că sunt români și nu numai avantajul material îl văd din toată afacerea aceasta.

Anca L. Crișan

Liceul „N. Bălcescu” pe Internet
www.balcescu.sulinet.hu

„Vrem să ne dăruim cu toată ființa lucrării Domnului”

(Urmare din pag. a 7-a)
– Când ați luat decizia de a mărturisii credința Domnului?

Ileana Ardelean: – Hotărârea definitivă am luat-o anul acesta în ianuarie. Atunci am decis că vreau să urmez Domnului și viața vreau să mi-o predau în slujba Lui, pentru că este foarte frumos să fii copil al Lui. Ziua de 10 septembrie a fost cea mai frumoasă zi din viața noastră sufletească și nu o vom uita niciodată. Ne vom strădui să-i slujim Domnului așa cum am mărturisit, până la sfârșitul vieții noastre. Aș mai dori să-i mulțumesc părintelui Ioan Bun, care ne-a sprijinit și ne-a dat tot timpul învățături bune. Și mulțumesc bunului Dumnezeu că m-a ajutat ca soțul meu să fie alături de mine, deoarece nici nu m-am gândit că el va face pasul acesta. Dar așa împreună cred că va fi mai ușor să slujim Domnului.

– Din moment ce și domnul Ardelean a depus acest jurământ înseamnă că ați luat această hotărâre împreună?

Teodor Ardelean: – Mie mi-a plăcut să-mi trăiesc bine viața, adevărat că am muncit mult, am fost ocupat cu munca și am neglijat puțin biserica, dar întotdeauna am crezut în Domnul. Cu toate că soția mea mă chema des să merg cu ea duminică. Zi-

ceam: du-te tu! Nu eram niciodată împotrivă, dar nu prea mergeam, ce-i drept.

În luna ianuarie ne-au vizitat frații de la Oastea Domnului, au venit în casa noastră, i-am primit cu multă dragoste, a fost o seară foarte frumoasă. Din acel moment când am intrat frații aici în casă la noi am fost foarte mișcat. Un frate a și predicat, au spus poezii, am cântat, a fost ca o mică adunare, care m-a mișcat foarte mult. În acea seară am fost invitat să particip și eu la adunare și din acel moment am simțit că am pierdut foarte mult pentru că nu am participat până acum și am neglijat aceste lucruri frumoase și bune. Am fost tare impresionat de Cuvântul Domnului, de rugăciunile și de cântecele ce s-au făcut acolo, și din acel moment am decis că și eu vreau să aparțin acestei comunități. Soția l-a primit mai repede în suflet pe Domnul, dar la puțină vreme am hotărât și eu, și suntem foarte fericiti că suntem copii ai Lui. Avem o bucurie nespusă de când l-am primit pe Domnul în viața noastră, deoarece viața asta e trecătoare și noi am vrea să mergem împreună pe calea cea îngustă, pe calea adevărului ce duce spre mântuire, împăcați sufletește. Vrem să ne dăruim cu toată ființa noastră lucrării Domnului. A. L. Crișan

Gânduri după o excursie la Timișoara

Asociația română a păstrătorilor de tradiții din Medgyesegyháza și Asociația Culturală Română „Mihai Purdi” din Otlaca-Pustă au organizat, pe 9 septembrie, o excursie la Timișoara. Aici am vizitat, în primul rând, Catedrala Mitropolitană, la subsolul căreia este și o minunată expoziție despre trecutul nostru bisericesc despre vestigiile de sute de ani ale Bisericii Ortodoxe.

În drum spre casă am vizitat și bisericile ortodoxă și catolică din Vinga. Biserica ortodoxă a fost restaurată mai recent. Am fost conduși prin acest lăcaș sfânt de cantorul local. Intrând am văzut o biserică minunată, iar pentru aceste experiențe sufletești ținem să mulțumim și pe această cale domnului cantor *Nicolae Romescu*. Mai mulți dintre noi l-am întrebat pe domnul cantor dacă au fost mari cheltuielile de restaurare. Dânsul a răspuns cu un „da” hotărât, însă totodată ne-a informat că banii au fost adunați de preotul paroh și de cantor de la credincioșii din localitate, dar au fost trimise donații și de la fiii satului, răspândiți în toate părțile lumii. (M-am gândit și

eu, la rândul meu, oare n-am fi și noi în stare să realizăm astfel de lucruri la Otlaca?!)

În drum spre casă, am fost așteptați la Arad cu o masă copioasă, unde am primit ciorbă, clătite și multe alte bunătăți. Aici am felicitat cel mai tânăr și cel mai bătrân membru al grupului nostru. Cea mai tânără a fost *Marta Szűcs* din Medgyesegyháza, care în acest an va termina liceul, iar cea mai bătrână a fost *Maria Purdi* din Otlaca, în vârstă de 80 de ani. Nana Măriuță a fost ca o tânără, curioasă și interesată de toate informațiile legate de istoria bisericii și a românilor.

După masă am stat de vorbă în cadrul grupului

nostru despre cum s-ar putea salva de la prăpăd biserica ortodoxă din Otlaca. Deoarece, în caz dacă cei din Otlaca nu vor avea grijă de ea, nepoții noștri nu o vor mai vedea. Din păcate, atât interiorul, cât și exteriorul bisericii noastre se află într-o stare jalnică. S-au născut mai multe idei legate de această problemă, care sperăm să le realizăm în cadrul asociației noastre.

Țin să mulțumesc și pe această cale, în numele tuturor participanților, lui *Daniel Negrea* și *Mariei Sütő* pentru organizarea excursiei. Pot să vă mărturisesc cu mândrie că opinia comună a otlăcanilor a fost: Cu voi, și în viitor!

Eva Bocior Karancsi

Întâlnirea pensionarilor din Micherechi

La sfârșitul acestei săptămâni, duminică, 24 septembrie, Casa bătrânilor, Casa de cultură și conducerea localității vor organiza o întâl-

nire a pensionarilor. Conform tradiției, organizatorii vor invita și în acest an pensionarii satului la casa de cultură pentru o masă co-

mună și pentru a urmări programul copiilor, închinat celor mai în vârstă. Întâlnirea pensionarilor va începe la ora 12.00.

R. P.

„Pe vremuri, bisericuța noastră a fost plină de credincioși”

În sătulețul cândva românesc unde, cum zice bace Ion, „bisericuța era plină de credincioși, iar cântăreții în strană cântau de răsună biserica”, acum din păcate sunt foarte puțini aceia care mai calcă pragul bisericii. Tineretul a plecat din sat, iar bătrânii sunt puțini. Printre puținii credincioși prezenți la utrenia săvârșită cu ocazia Zilei Culturale Românești din Vecherd, l-am cunoscut pe **Ioan Nemeș**, clopotarul satului, nelipsit de la sfintele slujbe. Acesta cu ani în urmă și-a pierdut vederea, din cauza muncii grele pe care a depus-o în tinerețe, dar în ciuda faptului că nu vede aproape nimic, de ani de zile este omul de bază al bisericii. Până anul trecut el a îngrijit pământul bisericii și a ținut ordinea în biserică și în curtea acesteia. Un om cinstit și cunoscut de tot satul, bace Ion a lucrat mult în viața sa, și cu toate că la vârsta de șase ani a știut vorbi doar românește, când l-am rugat să stea de vorbă cu noi, ne-a rugat să vorbim ungurește.

– M-am născut în 1934 aici, în Vecherd, și aici am crescut, am feciorit, m-am căsătorit și aici am muncit. Niciodată nu mi-am părăsit satul, numai în anii cătăniei am fost plecat pe o perioadă mai lungă. Aici cunosc pe toată lumea și îmi iubesc sătenii și locul acesta. La vârsta de șase ani, când am mers la școală, am știut vorbi doar românește, iar învățătorul i-a zis mamei să mă învețe ungurește că altfel nu voi putea face școală. Am avut tare bun învățător, Pianocki Dénes se numea, și 120 de școlari a învățat odată, de dimineața de la opt până după amiază târziu.

– Erau mulți români în Vecherd pe vremurile acelea?

– Aproape toți erau români. Copiii nu știau vorbi ungurește când mergeau la școală, dar după ce am început școala nu mai vorbeam românește decât așa. Așa a fost atunci.

– Dumneata cum ai explicat faptul că românii de aici și-au uitat pur și simplu limba?

– Școală românească nu a fost, din anii 1968–69 nu am mai avut școală deloc. Copiii mergeau la Jaca să învețe carte, și pentru că acolo vorbeau tot ungurește, au uitat limba română. Nici copilul meu nu știe vorbi românește. Nici eu nu mai știu vorbi, dar nu mă poate vinde nimeni, pentru că înțeleg totul. Sunt aici oameni bătrâni care mai

vorbesc între ei românește, dar tinerii, din păcate, nu mai știu.

– Cu ce v-ați ocupat în tinerețe, bace Ion?

– În 1956, când m-am eliberat din armată, am stat la un unchi de-al meu, care locuia chiar aici peste drum la biserică și am lucrat la el că avea mult pământ. După ce în anul 1958 m-am căsătorit, cu soția mea **Maria Silaghi**, am lucrat ca agricultor, iar din anul 1961 a trebuit să intrăm în colectivă și acolo am fost mulți ani căruțaș. Am lucrat și la crescătoria de tăuși, acolo am fost angajat cam un an, iar în 1973 am fost pensionat de boală din cauza ochilor, că mi s-a stricat foarte mult vederea. Doctorii spuneau că mi-am pierdut vederea din cauză că am făcut prea mari eforturi sau am ridicat ceva greu. Eforturi mari sigur că am făcut pentru că am muncit mult la viața mea, de la 16 ani am cosit, am săpat, am arat, semănat, cules, așa era pe vremea aceea. Aici la noi în sat au fost foarte harnici oamenii, tare mult au muncit. Acum marea majoritate sunt pensionari.

– De când sunteți clopotarul bisericii ortodoxe din Vecherd?

– Se împlinesc 23 de ani de când slujesc cu credință biserica. Așa s-a întâmplat că nu am avut clopotar în sat, și unchiul meu, care ședea aici peste drum la biserică, a zis să accept eu această slujbă, iar dacă voi avea nevoie de ajutor el este aproape și îmi va ajuta întotdeauna. De atunci neîncetat eu sunt clopotarul, eu deschid, închid biserica, trag clopotele la Sfintele Taine care se săvârșesc în biserica noastră, când e sărbătoare, când avem vreun mort în sat, iar unii săteni vin și plătesc să se tragă clopotele în amintirea membrilor familiei decedați mai demult. De exemplu, nu demult, o consăteancă a plătit să se tragă clopotele pentru tatăl său care a decedat cu 20 de ani în urmă. Îmi place foarte mult să trag clopotul și de când am acceptat această slujbă am slujit până acum la șase preoți. De biserică m-am apropiat din

copilărie pentru că pe acea vreme a fost obligatoriu ca în fiecare duminică să fim cu toții la biserică. Am fost șase frați la părinți, dar duminica nu a avut curajul nici unul din noi să zică că nu merge la biserică. Atunci bisericuța noastră a fost plină de credincioși, nu ca acum. Femeile din sat se adunau și infrumusețau biserica de sărbători, plantau în jurul acesteia flori și făceau curățenie. Acum, de când îl avem primar pe domnul Juhász, de aceste lucruri se ocupă primăria. Până anul trecut eu am lucrat și întreținut pământul bisericii și teritoriul din curtea acesteia, dar acum nu mai pot și soția mea are destul de lucru pe lângă casă, în grădina, avem și vie care trebuie întreținută și eu nu mai vād să lucrez cum trebuie. Eu și familia mea am slujit întotdeauna cu credință biserica și, cu toate că mama soției mele a fost unguroaică și catolică, soția mea vine la biserică și aici ne-am bote-

zat copilul. Avem un băiat, îl cheamă **Barna Nemeș**, are 44 de ani și locuiește la Berettyóújfalu, și avem un nepot pe nume **Robert** pe care tot aici l-am botezat în bisericuța noastră.

– De câțiva ani se organizează pentru românii din Vecherd această zi culturală. Ce simțiți când auziți muzica românească?

– Înainte de armată am avut aici, la Vecherd, o formație de dansuri, condusă de un profesor, Elekes se numea, și soția lui, care ne-au învățat dansurile populare românești. Atunci nu eram căsătorit, iar partenera de dansuri a fost Maria, soția mea, și am participat la mai multe concursuri, de cele mai multe ori la „Taurul de aur” din Dobrițan. Când particip la această sărbătoare întotdeauna îmi aduc aminte de anii tinereții, când am dansat și eu cu soția mea. Este un lucru foarte frumos această zi culturală unde românii și maghiarii sărbătoresc împreună.

Anca L. Crișan

Marile personalități ale României

În recenta campanie lansată la Televiziunea Română cu titlul „Mari Români”, telespectatorii au decis la începutul lunii iulie cine să intre în finala campaniei pentru cel mai important român din istorie. Așadar primii zece „Mari Români” premiați – în ordine alfabetică – sunt: Ion Antonescu, Constantin Brâncuși, Carol I, Nadia Comăneci, Al. I. Cuza, Mircea Eliade, Mihai Eminescu, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Richard Wurmbrand.

10. Richard Wurmbrand

Un om cu o personalitate puternică, paradoxală, care a marcat lumea creștină contemporană prin viața, activitatea și gândirea expusă în cărțile sale. Socotit unul dintre cei mai mari șaptezeci de creștini din istoria Bisericii creștine, a făcut, face și va mai face obiectul cercetării și inspirației a mii de oameni. Evreu născut providențial în vatra poporului român, el reprezintă astăzi o sursă de fascinație și de fabulații fanteziste, în care realitatea „așa cum a fost” se împletește cu „realitatea așa cum ar fi putut sau ar fi trebuit să fie”.

Richard Wurmbrand a fost un pastor evanghelic care, în lunga sa viață, a trăit mari înălțimi, dar și adânci suferințe. Activitatea sa în slujba lui Dumnezeu și a semenilor săi n-a cunoscut opreliști nici în timpul anilor grei ai războiului, nici mai târziu sub teroarea comunistă și a continuat până aproape de sfârșitul vieții. Cele 18 cărți valoroase scrise după ce a scăpat din lagărul comunist, traduse în peste 70 de limbi, descriu anii petrecuți în închisorile comuniste din patria sa, România.

S-a născut în București în 1909, fiind cel mai mic din cei patru băieți ai unei familii de evrei români. Vorbind fluent nouă limbi, cu o dotare intelectuală de excepție, fiind activ în mișcarea comunistă, lucra ca agent de schimb când s-a căsătorit cu Sabina Oster pe 26 octombrie 1936. În același an, tânăra familie, au întâlnit, cu ocazia unei vacanțe la munte, pe Christian Wolfkes, un tâmplar german care le-a pus în mână o Biblie.

Ei au citit, au întâlnit și alți evrei creștini, și s-au întors la Dumnezeu, devenind creștini. S-au alăturat bisericii Misiunii Anglicane pentru Evrei din București. Curând Richard a fost ordonat pastor angli-

can și mai târziu pastor lutheran.

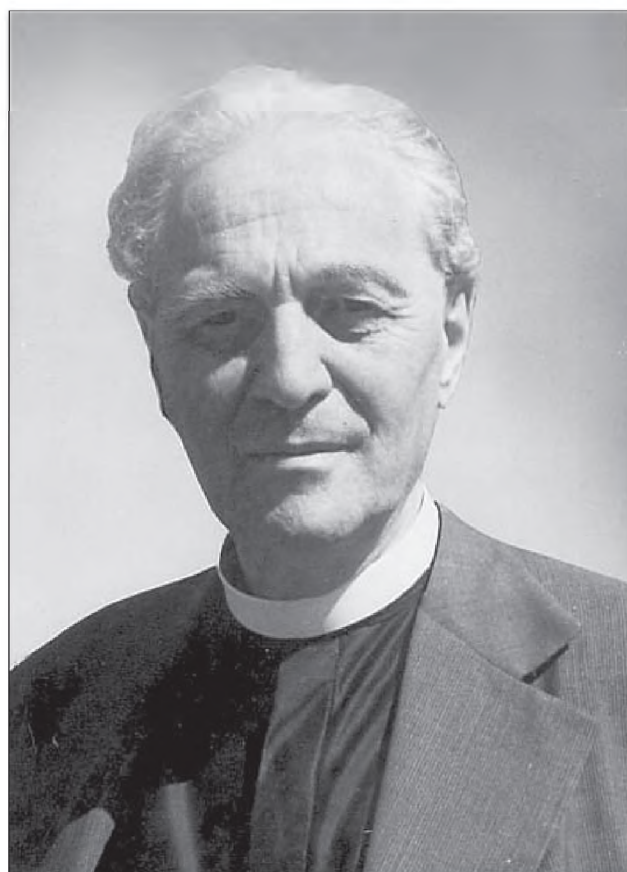
În timpul celui de al doilea război mondial, pastorul Richard Wurmbrand și soția sa Sabina au desfășurat fără frică o lucrare misionară creștină ilegală. Ei au smuls numeroși tineri evrei din ghetouri, au predicat zilnic în multe adăposturi și au fost arestați de câteva ori pentru activitate creștină ilegală în timpul stării de război. Odată erau să fie împușcați de un tribunal militar. Au fost scăpați numai la intervenția editorului șef al principalului ziar al României din vremea aceea.

După sfârșitul războiului, când comuniștii s-au instalat în România și au început să controleze bisericile (1945–1947), pastorul Wurmbrand a început o activitate subterană viguroasă de propovăduire a Evangheliei la poporul său înrobuit și la soldații ruși invadatori. A tipărit și a organizat distribuirea secretă a un milion de Evanghelii în limba rusă trupelor rusești care ocupaseră România, și au convertit personal la credință pe unii din ofițerii și soldații ruși. În februarie 1948, deși era sub protecție diplomatică suedeză, a fost răpit de pe stradă de agenții guvernului comunist, și a dispărut fără

urmă în sistemul închisorilor comuniste. A fost ținut sub un nume fals într-o celulă izolată. Datorită poziției sale internaționale de conducător creștin, diplomați și ambasade străine au întrebat autoritățile comuniste despre soarta sa. Acestea au mințit, spunând că nu a fost arestat, ci a fugit din România. Mai târziu, indivizi din securitate, dându-se drept foști deținuți, colegi de închisoare i-au relatat soției sale că au asistat la înhumarea lui în cimitirul închisorii. Atât familia, cât și prietenii săi din țară și din străinătate, au fost sfătuiți să-l uite, pentru că este mort. În timpul anilor grei de închisoare a reușit să convertească la credință ofițeri de rang înalt din poliția secretă, și aceștia au ajutat la eliberarea lui în anul 1956. Odată eliberat, a reînceput activitatea în biserica prigonită. Doi ani mai târziu a fost din nou arestat. A fost închis timp de 14 ani, în două perioade: 1948–1956 și 1959–1964. Soția sa, Sabina, a fost și ea arestată în lagărul de muncă forțată, la canalul Dunăre-Marea Neagră timp de trei ani.

Richard Wurmbrand a ieșit din închisoare în anul 1964 în urma unei amnestii generale și iarăși a continuat lucrarea sa interzisă în biserică. Dându-și seama de marelui pericol al unei noi arestări, creștinii din Norvegia au negociat cu autoritățile comuniste în vederea obținerii permisiunii pentru ca familia Wurmbrand să poată părăsi România. Prețul obișnuit pentru un expatriat era 2.000 de dolari. Pentru Wurmbrand au cerut 10.000 de dolari. Cărțile sale „Torturat pentru Hristos” și „Biserica Subterană” descriu aceste lucruri în detaliu.

În 1965 au ajuns în Oslo, Norvegia, apoi în 1966, în America. În fața Subcomitetului Securității Interne a Senatului din Washington, Richard Wurmbrand a adus mărturie asupra celor petrecute în închisorile comuniste și

descoperindu-și pieptul, a arătat cele 18 cicatrice adânci, urmare a celor îndurate. Istoria a fost răspândită în lume prin ziarele din America, Europa și Asia. Stabil în SUA, familia Wurmbrand a început „Misiunea Creștină pentru lumea comunistă”, actuala „Vocea Martirilor”, o organizație pentru întreaga lume, având ca scop să ajute pe creștinii persecutați de regimurile comuniste și să-i evanghelizeze pe comuniști. Misiunea are ramuri în 35 de țări din lumea liberă. După căderea comunismului în Rusia, o deschidere specială au avut spre țările Arabe. Vorbind personal în multe țări, pastorul Wurmbrand a atras atenția lumii asupra cauzei fraților creștini uitați. Mesajul lui permanent a fost: „Urăți sistemele rele, dar iubiți-i pe persecutori, și încercați să-i câștigați pentru Christos”. O credință adâncă, o gândire profundă, și o inteligență vie s-au combinat toate ca să-i dea o personalitate caldă, apropiată tuturor. Principiul lui era, „Ajută pe oricine, dă-i oricui vine să ceară de la tine, chiar dacă nu-l poți ajuta decât cu puțin”. Conducătorii creș-

tini din toată lumea l-au numit Martirul Viu și Un Pavel al Cortinei de Fier.

Pastorul Wurmbrand a vorbit în nenumărate țări din lumea liberă și a condus multe interviuri televizate. A fost activ, a vorbit și a călătorit pentru Misiune până la vârsta de peste 85 de ani. În ultimii 5 ani a căzut la pat, datorită unei severe neuropatii a picioarelor, contractată în timpul celor 3 ani de închisoare, într-o celulă izolată, când a fost obligat să stea în picioare ore interminabile și ținut în înfometare. A murit pe 17 februarie, 2001, la vârsta de 91 de ani, din cauza unei insuficiențe respiratorii. Soția sa, Sabina a murit câteva luni mai devreme, în august 2000. Din familie a rămas fiul lor, Mihai, nepoata Amalia și nepotul Alexandru.

A fost o inimă mare în pasiunea pentru Dumnezeu, o inimă mare în dragostea pentru oameni și o inimă mare în capacitatea de a înțelege, dincolo de rațiune, realități subtile la care numai inima omului are acces.

„Pasiunea mea este Dumnezeu”

(R. Wurmbrand)

Anca L. Crișan

Prințul Charles este îndrăgostit de Transilvania

Presa britanică din săptămâna trecută a anunțat că prințul Charles al Marii Britanii intenționează să cumpere o gospodărie într-un sat din Transilvania, cu scopul de a îndemna pe cetățenii străini să viziteze România.

Charles vrea o bucățiță din țara lui Dracula, titrează cotidianul londonez „Times on Line”, citat de site-ul Bihor online. Prințul Marii Britanii negociază o fermă părăsită în satul transilvănean Viscri, regiune cunoscută drept locul de naștere a lui Vlad Țepeș. Gospodăria a fost construită la începutul anilor 1800 după planurile originale de pe vremea domnitorului român.

La ultima vizită a lui Charles din luna mai, prințul a decis să cumpere un cuptor pentru uscat lemne în stil medieval, pe care ar urma să-l folosească pentru fabricarea cărămizilor și a țiglei pentru Poundbury, satul său ecologic din Dorset.

R. P.

Românii sunt cei mai harnici din Europa

Potrivit Raportului anual al Fundației Observatorului European al Relațiilor Industriale, care furnizează date despre situația muncitorilor din cele 25 de state membre ale Uniunii Europene, Norvegia, dar și din cele două state aflate în curs de aderare, România și Bulgaria, românii se află printre europenii care muncesc cel mai mult.

Alături de Grecia, Ro-

mânia se află în vârful clasamentului european al numărului de ore muncite anual, transmite revista Realitatea Românească. Astfel, în România și Grecia se lucrează cel mai mult, adică 40 de ore pe săptămână. În clasament, cele două țări sunt urmate de Luxemburg, Austria, Olanda și Franța. Francezii recuperează însă la numărul orelor suplimentare, aproximativ 13 ore

săptămânal. Cei mai fericiți sunt lucrătorii din Belgia, Slovenia și Letonia, care nu stau peste program. Conform acelorași date, românii lucrează aproximativ 8 ore în plus pe săptămână. În ceea ce privește concediul anual stabilit prin contractul colectiv de muncă, românii se află la mijlocul clasamentului, cu 24 de zile de concediu.

R. Păcaș

Românii beau cafea puțină

Românii sunt printre europenii care beau cea mai puțină cafea.

Potrivit unui studiu al Asociației Române a Cafelei, un român consumă aproape două kilograme de cafea pe an, în timp ce media Uniunii Europene este de cinci kilograme pe cap de locuitor.

Prima cauză a consumului scăzut de cafea este prețul. Mai precis, accizele care umflă prețul. Importatorii

plătesc de la 680 de euro pentru o tonă de cafea verde până la 4 mii de euro pe tonă de cafea solubilă.

În aceste condiții, efectul a fost scăderea importurilor pe primele șapte luni ale anului cu peste cinci procente, în timp ce prețul plătit a fost mai mare cu 20 de procente.

Dacă românii sunt mult în urmă față de media europeană la consumul de cafea, finlandezii sunt adevă-

rați recordmeni. Anual, un locuitor din țara celor o mie de lacuri consumă aproape 11 kilograme și jumătate de cafea.

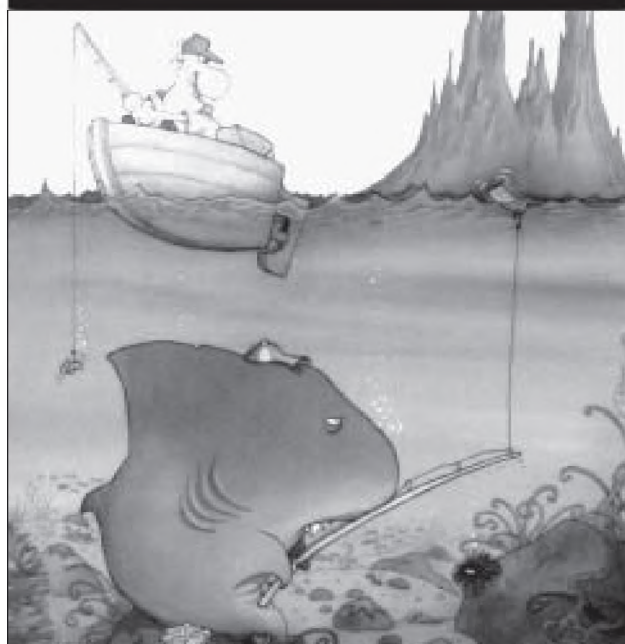
Asta în timp ce un austriac sau un neamț, așadar din țări cu tradiție în prepararea cafelei, consumă mai puțin de șapte kilograme și jumătate. Și în fostele țări comuniste precum Ungaria, Cehia sau Slovacia se bea mai multă cafea decât în România.

Cele mai importante întrebări ale lumii

Milioane de oameni sunt frământați, zilnic, de milioane de întrebări. De cele mai multe ori, răspunsurile sunt greu de găsit, dacă nu chiar imposibil. Dar, poate, acestea există, doar că nu știm noi unde să le căutăm. Organizația Dropping Knowledge a identificat o sută din cele mai importante întrebări ale lumii (selecate din întrebările transmise pe Internet, într-o anumită perioadă de timp, din toate colțurile globului), adresându-le, ulterior, în cadrul manifestației „Masa liberei exprimări” (desfășurată la Berlin), unui grup format din 113 personalități din întreaga lume (filosofi, artiști, oameni de știință și activiști internaționali).

1. Ar trebui ca oamenii să fie încă definiți de rasa lor sau este mai important de unde provin ei? De exemplu, nu sunt afro-americianii numai americani?
2. Cum ar trebui să aibă loc dezvoltarea țărilor în curs de dezvoltare? Este mai bună micro-finanțarea sau macro-finanțarea?
3. Cum putem stabili ceea ce este „adevăr” și ceea ce este „realitate”? Când le putem crea pe fiecare?
4. Ce fac atât de mulți oameni în țări care nu au democrație și unde sunt oprimați de dictatori, de ce devin atât de agresivi împotriva vestului, care vrea să răspândească stilul nostru de viață? (a nu trăi cu teama tot timpul, etc.)
5. Cum combați violența, mânia și ura?
6. Care este balanța energetică a energiei care se regenează? Produce mai multă energie decât consumă pentru producția sa?
7. Va începe acum să rezolve un guvern global ceea ce era considerată o problemă națională sau regională care ne afectează acum pe toți?
8. Există ceva mai bun decât democrația?
9. Când devine necesar să încalci legea?
10. De ce nu este încă pace în Orientul Mijlociu?
11. Cum poate Internetul, ca o rețea de informații care traversează continente întregi, să ne îmbunătățească comunitățile?
12. Poate o persoană să perceapă planeta noastră într-un mod care să îi spună că este, și el, parte din natură?
13. Ce înseamnă acum curajul?
14. Este o calitate să rezisti noilor tehnologii (precum alimentele modificate genetic) care, deși sunt dăunătoare pe termen scurt, pot salva milioane de vieți în viitor?
15. Unde este granița dintre libertatea personală și responsabilitatea socială? Cine decide acest lucru?

Umor

Fotbal

Magie stelistă la Kiev

Miercuria trecută, Steaua București a luat un start fenomenal în Liga Campionilor. Primul meci, după zece ani de absență în cea mai valoroasă competiție de intercluburi, l-a disputat în fața a 70.000 de suporterii ucraineni, contra lui Dinamo Kiev, o echipă care în ultimii 12 ani a lipsit doar o singură dată din Ligă. Probabil că nici cei mai înfocați fani ai Stelei n-ar fi crezut că elevii lui Cosmin Olăroiu vor încheia partida cu incredibila victorie de 4-1. Cu aceasta Steaua, chiar dacă este vorba doar de prima etapă, se află în fruntea clasamentului Grupei E, în spatele ei clasându-se atât Lyon, cât și Real Madrid.

Filmul unui meci de vis

La început de meci Steaua a surprins gazdele cu propria lor armă. A asaltat de teren a adversarilor și a încercat să ajungă cât de repede până la porta apărată de *Sovkovski*. Tactica de presing agresiv i-a șocat pe ucraineni și în minutul al treilea *Gionea* a și deschis scorul, în urma unei lovituri de colț. În primul sfert de ceas Steaua ar fi putut decide soarta meciului, dar n-a mai înscris și gazdele au revenit. *Rebrov* a profitat de ezitarea lui *Saban* și a înscris în minutul al 18-lea. Dar golul s-a dovedit de a fi numai foc de paie, deoarece o lovitură de cap a lui *Valentin Badea*, cu numai opt minute mai târziu a restabilit diferența dintre cele două echipe. *Goian* și *Gionea* au continuat să se apere de partea de poarta lui *Carlos*, iar pe contraatac raidurile lui *Dică*, *Badea* și *Nicoliță* clătinau din toate încheieturile apărarea celor de la Dinamo. Lovitura decisivă

a venit în ultimul minut al primei reprize, când *Dică* a executat cu măiestrie o lovitură liberă de la 25 de metri. Rezultatul devine 3-1 pentru Steaua, ceea ce provoacă o reacție rar văzută în Liga Campionilor. În pauză părăsesc stadionul nu mai puțini, decât 10.000 de suporterii ucraineni. Steliștii ies pentru a doua repriză parcă și-ar juca ultimul meci din carieră, rămânând la fel de motivați și concentrați. Gazdele au avut cam cinci minute de atac masiv, în rest românii controlau mersul partidei. Punctul pe „i” a fost pus de fantasticul *Nicolae Dică*, care la finele unui contraatac, singur cu portarul, a ales varianta unui lob spectaculos.

Ca Juventus și Bayern

Steaua a reușit să-și egaleze, miercuria trecută, cea mai categorică victorie în Liga Campionilor, roș-albaștrii câștigând tot cu 4-1, în fața croaților de la Hajduk Split. De asemenea

echipa din Ghencea i-a învins pe ucraineni cu același scor cu care au câștigat la Kiev doar Bayern, pe 7 decembrie 1994 și Juventus, pe 18 martie 1998. Nici la două zile după meciul cu Steaua, mijlocasului român de la Dinamo Kiev, *Florin Cernat*, nu-i venea să creadă că echipa sa a fost umilită. „Cred că steliștii au fost subestimați. Pe mine unul, care o cunosc team, Steaua m-a uimit. Dar și ceilalți jucători mi-au spus același lucru. Nu am mai văzut o echipă să facă presing 94 de minute pe tot terenul. La finalul partidei, la noi în vestiar era o liniște mormântală. Nimeni nu a scos nici măcar un sunet. Chiar m-am uitat la *Sovkovski* (n.r. – căpitanul echipei), la *Rincon* și la *Satkih*, jucători emblematici, și i-am observat pe toți ținând capul în pământ”, a spus Cernat.

„Steaua a fost ca un roi de albine care a distrus trântorii”

Pentru a sesiza ecoul meciului din Kiev redăm câteva scrieri din presa străină. „Victoria cu 4-1 la Kiev o face candidată la locul doi. Nimeni nu se aștepta la acest start al românilor, care porneau cu a patra șansă în grupă, dar pe care victoria de la Kiev i-a transformat în candidați la locul doi, ce inițial părea adjudecat de cea care pierdea bătălia dintre Lyon și Real... Steaua nu mai contează pe individualitățile care i-au produs Barcelonei cea mai mare deziluzie din istorie, în finala Cupei Campionilor Europeni din 1986, dar a format o echipă care confirmase deja cu Betis Sevilla, în optimile de finală ale Cupei UEFA din se-

zonul trecut... Perechea *Dică - Badea*, cu mobilitatea sa, i-a ridiculizat pe fundașii centrali brazilieni de la Dinamo. *Dică* este mai tehnic, a marcat un gol minunat cu un lob, iar *Badea* este mai luptător. Joacă din memorie și sunt, alături de stângaciul *Boștină* și de agresivitatea echipei de a recupera mingea în terenul advers, tot ce are Steaua mai bun”, notează *cotidianul spaniol AS*.

„Cum Real Madrid nu se trezește, Steaua poate să-i stea în gât! Pe la Kiev a trecut un compresor implacabil! O mențiune specială pentru *Dică*, un jucător dintre aceia care reduc la tăcere publicul rival”, s-a comentat meciul de la Kiev la postul spaniol *Antena 3 TV*.

„Ne lingem rănilile... A fost o noapte a rușinii! Nu vom compara Steaua cu Roma, echipa care a spulberat-o pe Șahtior, deoarece românii au arătat un joc colectiv strălucitor, în timp ce italienii au arătat doar un fotbal inteligent”, scrie *cotidianul ucrainean Komanda*.

„Nici în cele mai urâte vise nu puteam anticipa un asemenea coșmar! Bine organizată, echipa românească a jucat aproape

perfect și a demolat-o pe Dinamo în stilul lui Juventus și al lui Bayern. Oaspeții au jucat simplu și direct, producând un rezultat neconfortabil pentru Dinamo” – tirează *site-ul clubului Dinamo Kiev*.

S-au vândut toate biletele

Steaua a epuizat încă din prima zi toate pachetele de bilete pentru meciurile de pe teren propriu din Liga Campionilor. „Toate pachetele puse în vânzare s-au terminat încă de sâmbătă”, a spus directorul executiv al roș-albaștrilor, *Valeriu Argăseală*, care a menționat că au fost puse spre comercializare aproximativ 16.000 de pachete, restul fiind rezervate pentru suporterii echipei adverse, UEFA, sponsori, invitați, jandarmie și oficiali. Toate acestea în condițiile în care prețurile biletelor sunt îngrozitoare pentru România. Un tichet la tribuna I, pentru meciul Steaua-Real costă nu mai puțin de 100 de euro. În primul meci de pe teren propriu campioana României va primi vizita francezilor de la Lyon, marțea viitoare, pe 26 septembrie. Meciul va fi transmis în direct de postul comercial ProTV.

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal

Campionatul NB III Mezőtúr – Jula	2-3
Campionatul județean, Bichiș div I Bătania – Békésszentandrás	7-1
Crâștor – Micherechi	1-1
Campionatul județean, Bichiș div III Chitighaz – Okány	5-1
Aletea – Körösladány	1-1
Leucușhaz – Békéssámson	1-0

Următoarele meciuri

23 septembrie (sâmbătă): Nagykamarás – Aletea	16.00
Csorvás – Leucușhaz	16.00
Jula – Monor	16.00
Vésztő – Bătania	16.00
24 septembrie (duminică): Békéssámson – Jula	16.00
Micherechi – Füzesgyarmat	16.00

Rapid și Dinamo pe cale bună

Oarecum în umbra performanței steliste și cele două echipe românești din Cupa UEFA se află pe cale bună de a se califica în grupele celei de a doua cupe europene. Rapid a învins cu scorul de 1-0, pe teren propriu, contra portughezilor, sau mai mult brazilienilor, de la Nacional Madeira. Diferența nu este

mare, dar se pare că elevii lui *Răzvan Lucescu* au pus mare accent pe obiectivul de a nu primi gol pe teren propriu.

Dinamo a avut un meci nebun în Grecia. Gazdele din Xanthi au deschis scorul chiar în debutul meciului, dar românii și-au arătat colții în atac și repede au întors soarta meciului,

la 1-3. Apoi au urmat momente de neconcentrare și grecii au egalat. Totuși, elevii lui *Mircea Rednic* și-au regăsit forma în ultimele minute și au mai punctat odată. Astfel s-a născut un scor nebun de 3-4 și este greu de crezut că dinamoviștii să nu acceadă în faza grupelor Cupei UEFA.

TVR 1

Luni 25 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.10 Film. Cănele meu cleptomanul! 9.35 Spectacolul lumii...văzut de Ioan Grigorescu 10.10 Surprize, surprize... (R) 12.55 Celebritățile timpului tău 13.00 Jurnal TVR 14.30 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.10 Sănătate pentru toți! 17.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Reflector 19.45 Iartă-mă 21.15 Efectul MG 21.45 Jurnalul TVR 22.00 Prim plan 22.45 Nocturne 23.35 Serial. Crime perfecte.

Marti 26 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.10 Film. Antidotul 9.35 Spectacolul lumii...văzut de Ioan Grigorescu 10.05 Nocturne (R) 11.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 12.00 Serial. Cory și restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Oglină retrovizoare 15.00 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.10 Impas 17.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Luther 21.45 Jurnalul TVR 22.00 Prim plan 22.45 Documentar.

Iuliana Marciuc la „Impas”

Miercuri 27 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.10 Film. Vacanță la Londra 9.35 Spectacolul lumii...văzut de Ioan Grigorescu 11.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 12.00 Serial. Cory și restul lumii (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Oameni ca noi 15.00 Conviețuiri 16.00 Jurnalul TVR 16.10 Pe ce dăm banii? 17.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. La urgență 20.15 Serial. Neveste disperate 21.15 Deschide-ți inima! 21.45 Jurnalul TVR 22.00 Prim plan 22.45 Cultura liberă 23.30 Serial. Crime perfecte.

Joi 28 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.05 Film. Aventuri de vacanță 8.35 Efectul MG (R) 9.35 Spectacolul lumii...văzut de Ioan Grigorescu 10.05 Cultura liberă (R) 11.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 12.00 Serial. Cory și restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Akzent. Emisiune în limba germană 16.00 Jurnalul TVR 16.10 Povești întunecate 17.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.00 Jurnalul TVR 18.55 Fotbal: Dinamo–Xanthi 21.10 Mari Români 23.00 Jurnalul TVR.

Vineri 29 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.10 Film. Lumina care se stinge 9.35 Spectacolul lumii...văzut de Ioan Grigorescu 10.05 Garantat 100% 11.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 12.00 Serial. Cory și restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Parlamentul României 16.00 Jurnalul TVR 16.10 Interes general 17.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Stele de...5 stele 20.50 Serial. Lost: Naufrațiați 21.45 Jurnalul TVR 22.00 Parfum de glorie 22.55 Celebritățile timpului tău 23.10 Film. Marea dinăuntru.

Sâmbătă 30 septembrie

6.00 Film. Stăpânul elefanților 7.50 Formula 1. Marele premiu al Chinei 9.15 Celebritățile timpului tău 9.30 Elefantul cu bulină 10.00 Cartea europeană 11.00 Meseria, brătară de aur 11.35 O vedetă...populară 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Celebritățile timpului tău 14.10 Film. Teama 16.00 Paparazzi 17.00 Telesciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Surprize, surprize... 20.50 Jurnalul TVR 21.05 Surprize, surprize... 22.10 Film. Jude.

Duminică 1 octombrie

6.00 Universul credinței 7.00 Semne 7.30 Desene animate 7.55 Formula 1. Marele premiu al Chinei 10.30 Viața satului 12.00 Săptămâna politică 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Supermarket de divertisment 15.00 Serial. Justiție militară 16.00 Parteneri de week-end 16.35 Tezaur folcloric 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Minutul O. 19.30 Fotbal: Dinamo–Rapid 22.10 Garantat 100% 23.10 Film. Minciuni.

TVR 2

Luni 25 septembrie

6.00 ABC...de ce? (R) 6.30 Serial. Mary-Kate și Ashley în acțiune 7.00 De la carte la film (R) 8.00 Coolmea distracției estivale (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Top 7 (R) 11.00 Dincolo de hartă (R) 11.30 Poftă bună! (R) 12.00 Atlas (R) 13.00 ABC...de ce? 13.30 Serial. Aventuri din Kytera 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 E Forum 16.00 Serial. Micuța Zorro 17.00 Ochiul științei 17.30 Serial. Caracatița 18.30 Tribul. Documentar 19.00 EU-RO Case 19.30 Lumea de aproape 20.00 Ora de știri 21.00 Film. Averele lui Cookie 23.20 Desene animate.

Marti 26 septembrie

6.00 ABC...de ce? (R) 6.30 Serial. Mary-Kate și Ashley în acțiune 7.00 Ochiul științei 8.00 Serial. Micuța Zorro 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Caracatița (R) 12.00 Zestrea românilor (R) 13.00 ABC...de ce? 13.30 Serial. Aventuri din Kytera 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Micuța Zorro 17.00 La plimbare prin Europa 17.30 Serial. Caracatița 18.30 Școala părinților 19.00 Jobbing 19.30 Arta supraviețuirii 20.00 Ora de știri 21.00 Film. Sângele templierilor 23.20 Desene animate.

Miercuri 27 septembrie

6.00 ABC...de ce? (R) 6.30 Serial. Mary-Kate și Ashley în acțiune 7.00 La plimbare prin Europa 8.00 Serial. Micuța Zorro (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Caracatița (R) 11.30 Școala părinților (R) 12.00 Omul între soft și moft (R) 13.00 ABC...de ce? 13.30 Serial. Aventuri din Kytera 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 E Forum 16.00 Serial. Micuța Zorro 17.00 Povești de la palat 17.30 Serial. Caracatița 18.30 Cum să nu ne îmbrăcăm 19.00 Bugetul meu 19.30 Bazar 20.00 Ora de știri 21.00 Teatru independent 23.15 Desene animate.

Joi 28 septembrie

6.00 ABC...de ce? (R) 6.30 Serial. Mary-Kate și Ashley în acțiune 7.00 Lecția de engleză 8.00 Serial. Micuța Zorro (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Caracatița (R) 11.30 Cum să nu ne îmbrăcăm? (R) 12.00 Bugetul meu (R) 13.00 ABC...de ce? 13.30 Serial. Aventuri din Kytera 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Micuța Zorro 17.00 Lecția de...sănătate 17.30 Serial. Caracatița 18.30 Motocicliștii pofcioși 19.00 Pe urma banilor 20.00 Ora de știri 21.00 Film. Ură și diamante 22.45 Marcă înregistrată 23.15 Desene animate.

Vineri 29 septembrie

6.00 ABC...de ce? (R) 6.30 Serial. Mary-Kate și Ashley în acțiune 7.00 Lecția de...sănătate (R) 8.00 Serial. Micuța Zorro (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Caracatița 11.30 Motocicliștii pofcioși (R) 12.00 Motomagia (R) 13.00 ABC...de ce? 13.30 Serial. Aventuri din Kytera 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Hollywood reporter 16.00 Serial. Micuța Zorro 17.00 Secretele unei afaceri 17.30 Serial. Caracatița 18.30 Lecții de supraviețuire 19.00 D'ale lui Mitică 20.00 Ora de știri 21.00 Campionatul de comedie 21.30 Planeta Moldova 22.00 Stuf Stock 23.00 Serial. Mica Britanie.

Sâmbătă 30 septembrie

6.00 Serial. Aventuri din Kytera (R) 6.30 Secretele unei afaceri 7.30 Megatehnicus 8.00 D'ale lui Mitică (R) 9.00 Natură și aventură – Munții Retezat 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Proiect IT 10.30 Jobbing (R) 11.00 Lumea azi 11.30 Atlas 12.00 Serial. Stargate Atlantis 13.00 Bazar (R) 13.30 De la carte la film 14.00 Via sacra 15.00 Serial. Miracole 16.00 Fotbal: CFR Cluj–FC Vaslui 18.00 Planeta Pământ 18.45 Europa altfel 19.00 Serial. Andromeda 20.00 Ora de știri 21.00 Film. Formidabili Baker Boys 23.30 Planeta Moldova (R).

Munții Retezat

Duminică 1 octombrie

6.00 Serial. Miracole (R) 7.30 Zestrea românilor 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Motomagia 10.30 Sport extrem 11.00 Generația hip-hop 13.00 Romania underground 13.30 EU-RO case (R) 14.00 Poftă bună! 14.30 Arta supraviețuirii (R) 15.00 Top 7 15.30 Dincolo de hartă 16.00 Serial. PS. Te iubesc 17.05 Serial. Farmece 18.00 Mituri și eroi 19.00 Romii. Gaborii cu pălărie 20.00 Ora de știri 21.00 Maestrul și Margareta 22.00 Film. Ultimul sărut 23.40 Serial. Andromeda.

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

25 SEPTEMBRIE, LUNI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

26 SEPTEMBRIE, MARTI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

27 SEPTEMBRIE, MIERCURI (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11:15: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.55: Încheiere

28 SEPTEMBRIE, JOI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

29 SEPTEMBRIE, VINERI (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foia românească” 10.55: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „Liceii – de la 14 la 18” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

30 SEPTEMBRIE, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: Pe undele Europei – magazin eurorregional 15.58: Încheiere

1 OCTOMBRIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.35: Sinteza știrilor săptămânii 14.45: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.00: Magazinul „Liceii – de la 14 la 18” (reluare) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

27 septembrie 2006 (mtv ora 13.30)

Reluare: 29 septembrie 2006 (m2 ora 10.30)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Programul românesc televizat va prezenta o relatare de la cea de-a 23-a ediție a întâlnirilor primarilor din județele Bichiș și Arad, la care a participat și ministrul delegat pentru comerț exterior în Guvernul României. În a doua parte a emisiunii veți vedea un interviu cu lingvistul academician, Georghe Chivu, care de mai bine de două decenii cercetează documente și manuscrise românești, aflate în bibliotecile din Ungaria. Realizator: Tiberiu Boca

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.30-19.00, pe frecvența TVR2

Luni, 25 septembrie 2006

15.30–16.00 Cronica germană (emisiune în limba germană) 16.00–16.30 Universul culturii 16.30–17.00 Ediția de Vest 17.00–17.30 Jurnal regional.

Marti, 26 septembrie 2006

15.30–16.00 Tribuna partidelor parlamentare 16.00–16.55 De la om la om 16.55–17.00 Calea Europei 17.00–17.30 Jurnal regional.

Miercuri, 27 septembrie 2006

15.30–16.00 Panoramic sud-vest 16.00–17.30 Viața la țară 16.45–17.00 Dialog spiritual 17.00–17.30 Jurnal regional.

Joi, 28 septembrie 2006

15.30–16.00 Tribuna partidelor parlamentare 16.00–16.15 Traic Romano 16.15–17.00 Știința academică 17.00–17.30 Jurnal regional.

Vineri, 29 septembrie 2006

15.30–16.00 Orizonturi sârbești 16.00–16.55 Punctul pe i 16.55–17.00 Să ne auzim vorbe 17.00–17.30 Jurnal regional.

Sâmbătă, 30 septembrie 2006

16.00–18.00 Meci de fotbal Liga I.

Duminică, 1 octombrie 2006

16.00–17.00 Cântecul de acasă 17.00–17.30 Întâlniri esențiale 17.30–18.00 Vremuri.

Anunțuri

□ Caut agent comercial-distribuitor în Ungaria – România pentru lenjerie de pat din lână (Kasmir-Merino) și accesorii. Vorbesc românește. Mobil: +36-30/925-5583. E-mail: ktt.tibor@free-mail.hu.

□ De vânzare (chirie) în Köröstarcsa pe drum principal clădire chiar cu srl. (2, fost fab. de paste făinoase). Se poate folosi pentru orice activitate chiar în asociere (magazin, depozit-punct de vânzare legume-fructe, croitorie, vulcanizare etc.). Vorbesc românește. Mobil: +36-30/925- 5583. E-mail: ktt.tibor@mail.globo.net.hu.

□ Cumpăr deșeuri din fier. Preț pe baza înțelegerii. Vin la domiciliu. Informații suplimentare: Ernő Covaci (Micherechi), nr. tel. 30/357-9834.

Linkuri utile:

www.foaia.hu
www.romanul.hu
www.balcescu.sulinet.hu
www.ziare.com
www.astazi.ro
www.startpage.ro
www.ici.ro/romania/
indexrom.html

Ziua românilor bihoreni la Vecherd

Românii din Bihor s-au aflat din nou împreună la sfârșitul săptămânii trecute. În organizarea Autoguvernației Românești din Vecherd și a AȚRU, pentru a cincea oară s-a organizat Ziua Culturală Română, care, în același timp, la Vecherd este și Ziua satului.

În dimineața zilei de 16 septembrie, clopotele bisericii ortodoxe au invitat localnicii la slujbă. După o scurtă pauză, în această zi, credincioșii ortodocși au avut posibilitatea să se roage la Dumnezeu în locașul sfânt, construit de strămoșii români care abia dacă știau ceva ungurește. Însă astăzi, în satul mic din Bihor nu mai auzi vorbă

românească, decât atunci când preotul *Cosmin Pop* din Jaca ține slujba. Deși de doi ani biserica se află în lucrări de restaurare, părintele *Cosmin Pop* a săvârșit utrenia, în cadrul căreia a sfințit noii prapori, cumpărați de la Mănăstirea din Arad – Gai.

După slujbă, programul zilei a continuat în curtea primăriei. Satul bihorean a răsunat de muzică românească de petrecere, care a atras în centru sătenii și oaspeții. În deschidere, primarul *Juhász István* a subliniat că Ziua culturală a devenit o tradiție în viața satului. „Ziua aceasta înseamnă unitate pentru localnicii din Vecherd. Aici, la marginea Europei, unguri

și români, doar atunci vor avea șanse și posibilități pentru viitor dacă își vor respecta în mod corect valorile moștenite de la strămoși. În zilele noastre, de multe ori este mai ușor să uităm decât să trăim așa cum ar trebui, să păstrăm acele tradiții ale strămoșilor, care își au locul lor în Europa. Dacă nu respectăm aceste valori, le vom uita și vom fi uitați și noi. Această zi a satului s-a realizat printr-o unitate adevărată și unică, când vârstnici și tineri au lucrat împreună pentru buna desfășurare a acesteia. Această unitate și colaborare poate fi un exemplu de urmat pentru oricare localitate sau comunitate din țară.”

Au oferit apoi un program folcloric echipa tinerilor dansatori români din Jula, în cadrul căruia a fost prezentată o suită de dansuri populare ale românilor din Ungaria și au fost interpretate cântece populare românești.

În timp ce scena a fost ocupată de dansatori și cântăreți, în curtea din spate clocoteau tocănițele.

Gazdele întâlnirii au asigurat un prânz gustos, gătit în opt ceaune. După-masă, publicul, printre care s-a aflat și *Aurelia Zmeu*, consilier la Ambasada României la Budapesta, a urmărit programul interpreților și formațiilor de cântece populare maghiare, iar seara a avut loc un bal cu melodii de de altă dată.

R. Păcș

FOAIA
românească
22 septembrie 2006
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcș, Ștefan Crăsta, Anca Liana Crișan. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichişciaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile postale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec postal. Abonamentele pe anul 2006: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.